AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 225ֆՍ. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 6. ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար
Տնօրէն-խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ 31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1931

ԶԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 3.50 Ս. Դ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ ետ չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 120 (412)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Այս միջոցիս Ժընեւի մէջ երկու կարեւոր ժողովներ կը գումարուին։

Առաջինը, Պ. Պրիանի կոչմէ, Ազգերու Դաշնակցութենէն անկախ կազմուած եւրոպական միութեան մասնախումբը, գումարուեցաւ մասնակցութեամբ երեք տէրութեանց վարչապետներու, 16 տէրութեանց արտաքին նախարարներու և 8 նախարարներու և պատուիրակներու։ Փայլուն ճառով մը Պ. Պրիան շեշտեց կարեւորութիւնն ու օգտակարութիւնը եւրոպական տէրութեանց համագործակցութեան, որուն շուտով մասնակցեցան ուրիշներ և հաստատեցին անոր տեսակէտները։

Սակայն դիւանագիտութիւնը իր էնթրիկներն ու խաղերը հեռու չպահեց այդ ժողովէն։ Առաջին հաւաքոյթէն սկսեալ առաջարկներ ներկայացուեցան Ռուսիոյ և Թիւրքիոյ մասնակցութիւնը ապահովելու համար եւրոպական միութեան մասնախումբին։ Գերման արտաքին նախարարը պահանջեց այդ երկու տէրութեանց ալ մասնակցութիւնը, որմէ անմիջապէս վերջ խօսք առնելով իտալական ներկայացուցիչը պնդեց անոնց շուտով հրաւէրներ ղրկելու անհրաժեշտութեան մասին։

Ֆրանսական մամուլի հրատարակութիւններէն կը հասկցուի որ իտալական և գերման պատուիրակներու կողմէ եկած այս առաջարկը լաւ տպաւորութիւն չէ թողած ֆրանսական ներկայացուցչին վրայ, որովհետև յայտնի եղած է որ Գերմանիա եւ Իտալիա վերջերս քաղաքական նոր խմորումներ կը պատրաստեն և գաղտնի համաձայնութիւններ կնքած են Ռուսիոյ և Թիւրքիոյ հետ։ Թէպէտ ժողովը որոշած է յառաջիկայ նստաշրջանին այդ երկու տէրութեանց ալ հրաւիրուիլը, սակայն կասկած չկայ որ վիժման պիտի դատապարտուի այդ ծրագիրը, քանի որ քաղաքական մութ հաշիւները սկսան հետապնդուիլ աշխարհի տնտեսական ցաւերը ամոքելու սահմանուած այդ բարձ ժողովին մէջ։

Երկրորդը Ազգերու Դաշնակցութեան տարեկան ժողովի նիստերն են, ուր դրուած են կարգ մը հին հարցեր, բոլորովին նոր դրսերեւոյթներով։

Օրակարգի գլխաւոր նիւթն է Գերմանիոյ և Լեհաստանի միջև գոյութիւն ունեցող վէճը։

Այս վէճի էութիւնը Լեհաստանի սահմաններուն մէջ գտնուող գերմաններու ենթարկուած կացութիւնն է։ Գերմանիա հինէն ի վեր, յանուն փոքրամասնութեանց պաշտպանութեան սկզբունքներուն, Ազգերու Դաշնակցութենէն կը պահանջէ անոնց վիճակին բարւոքումը։ Այս անգամ Գերմանիա Ազգերու Դաշնակցութեան ղրկած երկու խիստ և սպառնական յիշատակագիրներով բուռն կերպով կը բողոքէ Լեհաստանի մէջ գտնուող գերման փոքրամասնութեան ենթարկուած տխուր վիճակին դէմ։

Լեհաստանի արտաքին նախարար Զալէսքի, Վարշաւայէն մեկնելէն առաջ խորհրդաւոր յայտարարութիւններ ըրաւ, ըստ որոնց Գերմանիոյ նպատակը փոքրամասնութեանց պաշտպանութիւնը չէ, այլ սահմանային փոփոխութեան խնդիրը։ Շատ ուշագրաւ է նաև վերջերս գերման և իտալական մամուլին Լեհաստանի մասին ըրած հրատարակութիւնները, որոնց համաձայն Լեհաստան և Ռումանիա իբր թէ գաղտնի համայնութիւն մը գոյացուցած են Ֆրանսայի միջամտութեամբ։ Ցայտնի է ամէն պարագայի տակ որ Գերմանիա և Իտալիա ամէն ջանք ի գործ կը դնեն Լեհաստանը ֆրանսական ազդեցութենէն հեռացնելու համար։ Այդ նպատակի համար էր նաև վերջերս Վէնիզէլոսի կատարած ճամբորդութիւնը Պալքանեան երկիրներու մէջ։

Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ եւրոպական տէրութիւնները, մանաւանդ Ֆրանսա և Անգլիա, շատ լաւ կ'ըմբռնեն գերմաններու մտահոգութիւնը Լեհաստանի մէջ գտնուող գերման փոքրամասնութեան խնդրին շուրջ յարուցած վէճին համար։ Երբ եւրոպական համագաշնակցութեան ծրագրին նկատմամբ յանկարծ միասին չփութեցին Իտալիա և Գերմանիա իրենց քաղաքական հեռաւոր ակնկալութիւնները գոհացնելու համար, այս խնդրին շուրջ ալ տարբեր ընթացք պիտի չբռնէին ի հարկէ։

Իտալիոյ և Գերմանիոյ մասնակցութեամբ Ֆրանսայի և իր դաշնակիցներուն դէմ նոր ճակատի մը պատրաստութեան լուրը այլեւս կասկած չ'վերցներ. որով Գերմանիոյ այս նոր պահանջն ալ կը դատապարտուի թաղուելու ուրիշ բազմաթիւ թղթածրարներու կոյտերուն մէջ։

Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայ նստաշրջանին ամենէն կարեւոր և ուշագրաւ երեւոյթը սակայն այն է որ ֆրանսական եւ անգլիական ներկայացուցիչները միշտ համաձայն կ'արտայայտուին արծարծուած մտքերու շուրջ և զգալի մօտիկութիւն մը կը նշմարուի իրենց միջև։ Մինչև երէկ Լեհաստանի գերման փոքրամասնութեան թշուառութենէն ճառող անգլիական թերթերը, այսօր լռած են և դէմ կ'արտայայտուին Գերմանիոյ։

Եթէ ճիշդ են միջազգային դիւանագիտական շրջանակներու այն ենթադրութիւնը թէ՝ Իտալիա, Գերմանիա, Թիւրքիա, Յունաստան և Ռուսիա գաղտնի համաձայնութիւն կնքած են, անկասկած այդ ուղղուած պիտի ըլլայ Ֆրանսայի և Անգլիոյ դէմ։

Ահա թէ ինչո՞ւ այդքան մօտիկութիւն կը տիրէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև։

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԱՔԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Շէյխ Մահմուտի Գրաւումները

25,000 ՔԻՒՐՏԵՐ ԶԷՆՔԻ ՏԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՀԻՆ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԳԱՐՆԱՆ

Մուսուլ 22 Յունուար

Ամբողջ Իրաքի թրքական սահմաններուն վրայ եփուող քրտական ապստամբական շարժումը, վերջերս շատ սուր հանգամանք մը ստացած և ծաւալած է բոլոր քիւրտ ցեղախումբերու միջև։

Ի զուր փորձեցին լռեցնել այս շարժումը անգլիական և Իրաքի ուժերու ցաճախակի բախումներն ու հետապնդումները միացին ապարգիւն և միմիայն ծառայեցին շարժման ծաւալման և ապստամբներու բազմանալուն։ Մանաւանդ այս վերջին երկու ամիսներու ընթացքին, հակառակ լեռնային շրջաններու մէջ տիրող ցուրտին ու ձիւնին, ապստամբները արտասովոր երեւոյթներ ցոյց կուտան։ Եթէ այսպէս շարունակուի, կը կարծուի որ յառաջիկայ գարնան քրտական շարժումը բոլորովին նոր ուղղութեամբ և ընդարձակ տարածութիւններու վրայ պիտի պայթի և շատ լուրջ վտանգներ պիտի պատճառէ սահմանամերձ շրջաններու։

Ցայտնի է և արդէն որ քիւրտերը, բոլոր շրջաններու մէջ, նուիրուած են անդուլ պատրաստութեան և կազմակերպական գործերը առաջ կը տանին ամենուրեք։ Միայն է կարծել որ այս ստուարաթիւ ժողովուրդը, որ գրաւած է թրքօ-պարսիկ, թրքօ-իրաք և հիւսիսային Սուրիոյ մէկ մասին ամենէն անառիկ և լեռնային շրջանները, կրնան այնքան դիւրաւ ընկճուիլ և վերջանալ։ Հոս մեր աչքերուն առջև ամէն օր կը տեսնենք այս ժողովուրդի ամենահասարակ լեռնցիէն սկսած մինչև ցեղապետներն ու ղեկավարները, բոլորն ալ Թուրքիոյ դէմ ատելութեամբ և վրէժով լեցուած են և իրենց մէջ արթնցած է ազատութեան և անկախութեան տենչը։

Ստորեւ կուտամ կարգ մը ստոյգ տեղեկութիւններ Իրաքի սահմաններուն վրայ վերջին մէկ ամսուան ընթացքին տեղի ունեցած դէպքերու և կռիւներու մասին, որոնք քաղուած են պատասխանատու քիւրտ լիտրէ մը։

Ապստամբ ցեղեր, Շէյխ Մահմուտի ղեկավարութեամբ, կը բնակին Սուր Տաղ կոչուած լեռներու վրայ, որոնք կը գտնուին Շուվարթայի հարաւային սրեմուտքը։ Իրաքի անգլիական և տեղական ուժերը շատ աշխատեցան ասոնք այդ շրջաններէն հեռացնելու համար, սակայն չի յաջողեցան։ Վերջը ստիպուեցան կարեւոր ուժեր կեդրոնացնել Պիրա Միքրոն և Հաճը Օմա կոչուած գիրքերուն վրայ, անոնց յառաջխաղացումը արգիլելու համար։ Այնտեղ զինուորական ուժերու և Շէյխ Մահմուտի մարդոց միջև կռիւներ անպակաս են։

Շէյխ Մահմուտ մեծ ազդեցութիւն ունի քիւրտ ցեղերու վրայ։ Օրաման լեռներու մէջ բնակող Օրաման ցեղը նմանապէս ենթակայ է Շէյխ Մահմուտի։ Օրաման լեռները կը գտնուին Իրաքի և Պարսկաստանի սահմանին վրայ։ Ասոնց բոլորն ալ Նաքշիպէնտ աղանդին ենթակայ են, որոնց պետն է Շէյխ Մահմուտ։ Ցաւալ զրոյցներ կը շրջին նաև որ Շէյխ Էսատի վերջին շարժման հետ կապ ունէին նաև այս Նաքշիպէնտ ցեղերը։

Շէյխ Մահմուտ այս ամսուն սկիզբը լուր ղրկեց Օրաման ցեղին և անոնցմէ ուժ պահանջեց. անոնք խսկոյն հպատակութիւն յայտնեցին Շէյխ Մահմուտին և տրամադրեցին 8000 զինուած մարդ։ Շէյխ Մահմուտ այդ ուժերը ղրկեց Հօրմալ լեռները, ուր կը գտնուէին Իրաքի ուժերը։ Զօրաւոր ընդհարումներէ վերջ քիւրտերը գրաւեցին այդ լեռները, ուրկէ երկուքի բաժնուեցան. առաջին թեւը յառաջացաւ Խարքինէն օգնութեան եկող Իրաքի ուժերը դիմագրաւելու համար։ Սուրտաշ և Օրանի լեռները գրաւելէն վերջ անոնք տիրացան Մէյտանի ամսոյս 11ին և արգիլեցին Սիւլէյմանիէէն օգնութեան գալիք ուժերուն հաւանական յառաջխաղացումը։

Երկրորդ թեւը յարձակեցաւ Պալյօսի ուղղութեամբ և գրաւեց զայն ամսոյս 13ին։ Անկէ ուղղուեցաւ դէպի Շահթէտրի և Սրաւ և զանոնք ալ գրաւեց։

Սակայն շուտով հասան Իրաքէն ղրկուած անգլիական եւ տեղական մեծ ուժեր։ Կարեւոր բախում մը սկսաւ երկու կողմի միջեւ եւ 5 ժամ անընդհատ կռուելէ վերջ, ապստամբները գրաւեցին Շէյխ Մահմուտի ծննդավայրը եղող Թէճէվինը։ Այժմ ապստամբները կը պատրաստուէին յարձակիլ դէպի Գարաճըլան և Ճասու։

Իրաքի կառավարութիւնը շատ դրդուած է եւ ամէն միջոցի կը դիմէ պատժելու համար այս լեռնցի ապստամբները, մանաւանդ Էնկիւրին անվերջ կը պահանջէ անոնց զարունէն առաջ բնաջնջումը։ Սակայն ցարդ ձեռք առնուած բոլոր միջոցներն ալ որոշ արդիւնք մը չտուին եւ ընդհակառակը աւելի զօրացուցին շարժումը։ Կըսուի թէ Շէյխ Մահմուտ 25,000 հոգի ունի զինուած եւ պատրաստ, որոնց օրէ օր նորեր կը միանան։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԱԽԱՂԱՆԸ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

32 ՀՈԳԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

ՇԷՅԽ ԷՍԱՏ ԵՒ ՏՂԱՆ ԱՆՈՆՑ ՄԷՋ

Էնկիւրիէն առնուած անթել հեռագիրները կը հաղորդեն որ Պատերազմական Ատեանը մահուան դատապարտած է 32 ամբաստանեալներ, որոնց մէջ կը գտնուին Նաքշիպէնտիներու պետ Շէյխ Էսատ և տղան Ալի։ 18 հոգի, որոնց համար ևս ընդհ. դատախազը մահապատիժ պահանջած էր, ցկեանս թիապարտութեան դատապարտուած են։ 50 հոգի ալ մէկ տարիէն մինչև 10 տարի բանտարկութեան վճիռ ստացած են։

Այս վճիռները առ ի հաստատութիւն ղրկուած են Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի, որուն վաւերացումէն վերջ պիտի գործադրուին մահուան վճիռները Մենէմէնի և Իզմիրի մէջ։

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԻՐՔԸ ՎԱՅԵԼՔ

Գրեց՝ ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹ

Ինչպէս որ գրքերը գիտութեան, ուսման և մտածմունքի շտեմարաններ են, այնպէս ալ անոնք միեւնոյն ժամանակ շտեմարան են բազմատեսակ մեծ ու փոքր մտաւոր զուարճութիւններու, հաճոյքներու ու վայելքներու, որովհետև ամէն մէկ մտաւոր շարժում, ամէն մէկ մտաւոր ստացում ու իւրացում, իր վրայ ու իր մէջը ունի զգայութիւններու ամբողջ փունջ մը։

Մտքի աշխատանքը ինքը հաճոյք մըն է, մտածելը, դատելը, գիտելը, երեւակայելը, յիշելը, այսինքն՝ մեր մտքի մեքենային զանազան ուղղութեամբ բանիլը զանազան տեսակի բաւականութիւններ են մեզի համար. և ինչքան որ այդ աշխատանքը համաչափ ըլլայ մեր մեքենայի տրամադրելի ուժերուն և համապատասխան մեր մեքենայի հակումներուն, այնքան աւելի չեշտուած կ'ըլլայ նաև իր արտադրած զուարճութիւնը։

Մտքի աշխատանքին նման ներքին բնական հաճոյքներ են նոյնպէս այդ աշխատանքին արդիւնքը եղող ամէն ըմբռնում, ամէն թափանցում, ամէն տեսակի մտաւոր նոր կառուցում ու կերտում։ Այդ բոլոր նոր-նոր աշխատանքները, որ հետզհետէ կը գոյանան ու կը կազմուին մեր մտքի խաւարչուտ տեղերքին մէջ և կը ներկայանան մեզի իբրեւ նոր մտապատկերներ, նոր հասկացողութիւն, նոր սկզբունքներ, նոր հաւատք, նոր իտէալ, նոր ձգտում ու նոր որոշում, այս բոլորը կը բերեն իրենց հետ նուրբ ու խորին հաճոյքներ։ Հաճոյք ունին ոչ միայն անոնց ծնունդը, այլ և այդ ծնունդները կարապետող մեր մտքի կատարած բոլոր որոնումները. ինչպէս և յետագայ ամէն տեսակի սրբագրութիւնները, յաւելումները, լրացումները, մեր մտածումներու յղկուիլը, տաշուիլը, կոկուիլը, կլորանալն ու յստակուիլը։ Մէկ խօսքով, ամէն իւրացում, ամէն խորացում։

Եւ վերջապէս, մտաւոր հաճոյքները կուտան մեզի մեր արդէն վաղուց կազմուած ու աւարտած համոզումները, աշխարհայեացքը, սկզբունքներն ու իտէալները, երբ կը տեսնենք, որ ուրիշներն ալ նոյն ատաղձներուն կ'երկրպագեն, որ ուրիշներն ալ իրենց ուրոյն ճամբաներով մեր տաճարը կը հասնին։ Եւ ինչքան մեծ ու լրիւ է մեր կարդացած գրքերուն ու մեր մտքին մէջ եղած գաղափարակցութիւնը, ինչքան էական կէտերու մէջ զոյգ կ'երթան մեր դատողութիւններն ու եզրակացութիւնները, մեր տեսութիւններն ու մեկնութիւնները, այնքան աւելի խոր կ'ըլլայ բնականաբար և մեր զգացած բաւականութիւնը։ Եւ ընդհակառակը, դժգոհութիւններու և անախորժութիւններու աղբիւր են միշտ մեր չընդունած, մեզի անդուր եղող, մեր սկզբունքները խաչաձեւող գրքերուն ընթերցումը. ատոր համար է, որ ամէն մարդ իր կուսակցութեան «թերթը» կարդալ կը սիրէ, և ամէն մասնագէտ կը կարդայ մասնաւոր սիրով իր դաւանակիցներուն գրութիւնները։

Նո՛յն է իրողութիւնը նաև ընկերական չփման տեսակէտէն։ Ինչպէս որ գրքերը ժամադրավայր են նոր հանդիպումներու, նոր ծանօթներու, կամ հին ու սիրելի դէմքերու վերստին տեսութեան և աւելի մօտիկ մտերմութեան, այդպէս ալ այդ նոյն գրքերը ժամադրավայր են ընկերական ամէն գոյնի ու երանգի յուզումներու ու զուարճութեան. որովհետև ընկերական ամէն չփում ու կենակցում, ըլլայ կեանքի, թէ գրքի մէջ, ունի զգայութիւններու և հաճոյքներու սարքի ստոյն մը, որուն նուրբ թելերուն մէջ մեր սիրտը իսկոյն ճանճի մը պէս կը խճճուի։

Հաճոյք ունի նոր մարդիկ ճանչնալը, երբ հոգիներու նոր ծալքեր մեր առջեւ կը բացուին, ինչպէս և հոգեկան այդ խորքերուն մէջ թափառիլը. ասոնց բոլորին կապուած են հազար տեսակի յարաբերութիւններ, զգացումներ, ուրախութիւններ ու տհաճութիւններ։ Եւ ինչքան զարգացած է ու դիւրազգրգիռ մեր զգացական աշխարհը, այնքան խոր են ու ... նաև մեր զգացած տպաւորութիւնները այդ հոգեկան մօտիկ յարաբերութիւններու միջոցին. ինչքան նուազ բըզզայուն է մեր հոգեկան կազմը, այնքան աւելի հանգիստ է բնականաբար նաև մեր զգացած բաւականութիւնը։ Եւ ատոր համար է, որ պատանեկան տարիքը, ինչպէս եւ կանացի հոգին, մանաւորապէս սիրահար է զգացումին զարնող գրքերու, «հետաքրքրութիւնը» լարող երկերու։

Անշուշտ, ա՛յդ գրինական հին ու նոր չփումներու միջոցին մասնաւոր կերպով հաճոյքի աղբիւր կը դառնայ մեզի, երբ կը հանդիպինք մեր որոնած, մեր ուզած, մեր երազած, մեր գնահատած մարդիկներուն, որոնք կ'ընեն, ինչ որ մենք կ'ուզէինք որ ընեն, և կ'ընեն այնպէս, ինչպէս կը ցանկայինք որ ընեն, և որոնք մարդ արարածի մասին մեր հոգիի ունեցած բարձր, տաքին ու ազնիւ իտէալացումները կը մարմնաւորեն։ Ատոր վրայ է հիմնուած «տրամադիկ» դէմքերու հմայքը բանաստեղծութեան մէջ, և գրաւչութիւնը մեծ-մարդոց կենսագրութիւններուն։

Գիրքը, ըլլայ ընկեր մը թէ ուսուցիչ մը, թէ երկուքը միասին, ինքնին ստեղծագործութիւն մըն է արուեստի, և անխտիր թէ՛ գիտական գիրքը, թէ՛ գեղարուեստական։ Ատոր համեմատ ալ գիտական վայելքներուն և ընկերական վայելքներուն կից կան նաև զուտ արուեստի վայելքները ամէն գրական երկի մէջ։

Ամէն գրութիւն կառուցուած մը ունի, շէնք՝ մը, ճարտարապետութիւն մը, յարմարուելով իր նիւթին, գաղափարին, ձգտումին ու ոգիին, ամէն ուսումնասիրութիւն ու պատմութիւն ունի իրեն յատուկ մասերու կապակցում մը, մտածումներու հիւսք մը և գործողութիւններու ընթացք մը։ Այդ՝ նայելով թէ ի՛նչ աստիճան ամբողջական է իր ճարտարապետութիւնը, ի՛նչ աստիճան յարմարած է իր նիւթին ու նպատակին, ի՛նչ աստիճան արտայայտիչ է իր ներքին ձգտումին ու գաղափարին, և նայելով թէ ինչ աստիճան բնական է մասերու կապակցումը, յստակ է հիւսքը և կենդանի է շարժումը, մեզի հիացում կ'ազդէ, գոհունակութիւն ու գնահատութիւն, այսինքն՝ կը դառնայ վայելքի առարկայ. կը զգանք իբրեւ վսեմ, գեղեցիկ կամ գրաւիչ, որ ըսել է հաճելի։

Նոյն ունեմ արուեստի վայելքներ կ'առաջացնեն գրքերու մէջ ներկայացուած տիպերն ու դէմքերը, նայելով թէ ի՛նչ աստիճանի լրիւ են նկարուած, ի՛նչ աստիճան ջինջ են իրենց բնաւորութեան գծերը, ի՛նչ աստիճան բնական անոնց վերքն ու շարժումը, միտքն ու զրոյցը, և ի՛նչ աստիճան կենդանի անոնց հոգին։ Նմանապէս բաւականութիւն ու հիացում կը պատճառէ մեզի, երբ կը տեսնենք, թէ հեղինակը ի՛նչ աստիճան ճիշդ է դիտեր, ճիշդ է ընդօրինակեր, ըլլայ արտաքին, ըլլայ ներքին բնութիւնը, ի՛նչ աստիճան նուրբ է, խոր ու ճշմարիտ իր դիտելու և վերարտադրելու արուեստը։

Եւ վերջապէս հաճոյքի աղբիւրներ են նաև բոլոր զարդեր, ինչպէս կեանքի, այնպէս ալ գրքերու մէջ. նկարագրական զարդարանքը, լեզուական յարդարանքը, ճարտասանական փէշերը, յանգերու ներդաշնակութիւնը, չափերուն ելեւէջը, արամտութեան կայծկլտուքը, համեմատութիւններուն ժանեակը, այլաբանութիւններուն ժանեակը, բացականչական ասեղներ, բառախաղի գնդասեղներ, ո՞ր մէկն ըսեմ. ասոնք բոլորը զուարճութեան կոճակներ են և հաճոյքի ծոպեր։ Ընթերցողներուն մեծ մասը այս բոլոր մեծ ու փոքր արուեստի վայելքները կը խմէ մէկ ումպով մը, բոլորը իրար խառնած, իբրեւ ընդհանուր տպաւորութիւն մը. մինչդեռ անոնք, որ աչք ունին ու վարժութիւն գրի ու գրքի մեղուի մը պէս կը ծծեն ամէն մէկ ծաղիկէն իր անուշ ու գինովցնող հիւթը և «կ'ըմբոշխնեն» ամէն մէկը առանձին։

ՎԵՐՅԻՇՈՒՄՆԵՐ

ՌԷՄԶԻ ՓԱՇԱ ԵՒ ԱՎՆԻ ՓԱՇԱ

Ա.

Երկու անուններ՝ որոնք ծանօթ են կիլիկեցիներուն։ Առաջինը, Րէմզի փաշան, Ընդհ. Պատերազմի առաջին շրջանին, Ատանայի մէջ, կեդրոնի Չին, հրամանատար էր՝ Դէպի կարճ՝ միջակ հասակ, սեւ պեխերով, թաւ յօնքերով, թխագոյն, մասամբ վայելչադէմ փաշա մըն էր՝ որուն անցքին վրայ Ատանայի բնակչութիւնը, թուրք, քիւրդ թէ հայ, եա եա քաշուելով կը փսփսար.

— Րէմզի փաշան կ'անցնի՛։

Այն ատեն, ես Ատանայի բանտն էի, ուրիշ հայրենակիցներու հետ, որպէս քաղաքական բանտարկեալ։ Բանտի զառագեղէն շա՛տ անգամ տեսած եմ անոր յաղթական անցքը, Ատանայի կառավարական պալատին բակէն։

Պատերազմ. Ատեանն էր մեր ճակատագիրը տնօրինողը, ուստի իր հետ գործ չունեցայ այն ատեն, բայց երբ պատերազմը վերջացաւ ու Կիլիկիա դարձայ, տեսայ որ Րէմզի փաշան գրաւած էր Ճիհանի եւ Նաճարլու հայ գիւղին միջեւ գտնուող «Պէօյիւք Հիւյիւք» անունով ծանօթ մեր արտերը։

Րէմզի փաշան փախած էր Կիլիկ՝ գրաւման միջոցին, փոխանորդ կարգելով Սելանիկցի «տէօնմէ» մը, որուն հետ ունեցայ երկար դատավարութիւն մը, որ վերջ գըտաւ ի նպաստ մեզի։

Առանց ցանելու, գրաւման շրջանի յատուկ հրամանագրի մը տրամադրութեան համաձայն, Րէմզի փաշայի փոխանորդ Աքիֆ պէյին հետ կէս առ կէս բաժնուեցանք արմտիքը։ Հողը՝ մեզմէ, ցանքը աշխատանքը Րէմզի փաշայէն եղած էր։

Վերջերս լսած էի որ Րէմզի փաշան վերադարձած էր Կիլիկիա ու դարձեալ այդ մեր արտերուն մէջ բարձրացող «Պէօյիւք Հիւյիւք»ի (մեծ հողաբլուր) վրայ՝ կառուցած էր ագարակին շէնքը՝ զոր կիսատ ձգած էր Կիլիկիոյ գրաւման հետեւանքով։

***

«Ազդակ», անցեալները, խօսելով Թիւրքիոյ անցուդարձերուն շուրջ, կ'իմացնէր թէ «Ատանայի մէջ անյայտացած է լուծուած «Մէրպէսթ» կուսակցութեան (Ատանայի մասնաճիւղէն ըլլալու է անշուշտ Մ. Թ.) նախագահ Րէմզի փաշան։»

Թէեւ բազմաթիւ անգամ, բազմաթիւ փաշաներ անյայտացան եւ վերստին գտնուեցան Թիւրքիոյ մէջ, սակայն այս անյայտացումը իրական նկատելով, «վերյիշում»ներու նիւթ ըրի Րէմզի փաշան՝ որուն պատերազմի ընթացքին, ուրիշ մէկ գործակիցն էր Ավնի պէյ (փաշա), Ատանայի պատերազմ. Ատեանին նախագահը։

Բայց ատոր մասին յաջորդով։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԷՐ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Ալեքսանտրէթ

ԴԱՇՆԱԿ-ՀՕՅՊՈՒՆ

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐ ԿՕԳՆԵՆ

«ՀԱՅԲՈՅՆ» ՀԱՅ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Դաշնակցականները, մեծ Հայաստանի մը կազմութեան համար, Թիւրքիայէն զատ Ռուսիոյ ալ պարտութիւնը պէտք կը տեսնէին։ Հայ ու քիւրտ կազմակերպութեան խաղալիք դերը անգլիացիներու չափ ալ ֆրանսացւոց գործին կու գար, որով երկու կողմերն ալ այս շարժումին օգնեցին և խելք սորվեցուցին անոնց։

«Հօյպունի» յաջողութեան համար հետեւեալ ծրագիրը մշակուեցաւ.

1.— Մեծ Հայաստանի Ռուսիոյ մնացած մասերը ազատելու համար, Ռուս և Թիւրք վարչաձեւերուն փոփոխութիւնը պէտք է։

Ռուսական վարչաձեւին փոփոխութիւնը մի միայն ճերմակ ռուսերուն արտասահմանէն դէպի Ռուսիա յարձակումով և մուտքով կրնար ըլլալ, որովհետեւ Ռուսիոյ մէջ գտնուող ընդդիմադիրները սովիէթ ուժերը յաղթելու չափ զօրաւոր չէին։

Ռուսիա մտնելու ամենամօտ դուռն ալ Կովկասի ճակատն էր։ Այդ կերպով գործը ճերմակ ռուսերու հետ հասկացողութեան գալու մնացած էր։

ՃԵՐՄԱԿ ՌՈՒՍԵՐՈՒ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐ

Փարիզի Դաշնակ պետերը, այդ օրերուն երկուքի բաժնուող ճերմակ ռուսերու Քիրիլի կողմնակիցները աւելի զօրաւոր նկատելով, անոնց հետ հասկացողութեան գալու համար Նիս բնակող խորհրդական Հէրկիրափի հետ տեսակցեցան։ Հէրկիրափ Քիրիլի խորհրդականն էր։ Խորհրդակցութեան նիւթերը հետեւեալներն էին.

Պոլշեւիկ վարչաձեւի անկումը ճերմակ ռուսերու սպասած բանն էր։ Այդ արդիւնքին կ'սպասեն հայերը։ Հետեւաբար այս երկուքին միացումը յաջողութիւնը աւելի ապահով հիմերու վրայ պիտի դնէ։ Մինչեւ անգամ իրենց տարակարծիք եղող թիւրքերն ու քիւրտերը առնել և միացնել կարելի էր։ Երբ անգամ մը սահման հասնէին, Կովկասի բոլոր ժողովուրդները իրենց պիտի միանային։

Այս ծրագիրը ճերմակ ռուսերու գործին շատ լաւ կու գար։ Բայց միայն մէկ կէտ կը մնար. անգլիացիներու համաձայնութիւնն ու օժանդակութիւնը ապահովել եւ թիւրքերուն ալ ընդունիլ տալ այս ծրագիրը կամ քաղցրութեամբ եւ կամ ալ բռնի։

Անգլիացիները մինչեւ այդ Թրակիային նիւթական օժանդակութիւն չէին ըրած։ Առաջին դիմումին այս կարճ պատասխանը տրուին.— Առաջին անգամ ձեր ուժն ու կազմակերպութիւնը տեսնենք, անոր համեմատ կրնենք մեր օժանդակութիւնը։

Գալով թիւրքերուն, ան ռուսերու ներկայ վարչութեան հետ բարեկամ էր, որով ոչ մէկ գոհողութիւն և համաձայնութիւն չպիտի կրնար ընել։ Գործը բռնութեան կը մնար։ Ասոր համար Ռուսիոյ նկատմամբ պատրաստուած ծրագիրը առաջին անգամ պէտք էր Թիւրքիայէն սկսէր։

Թիւրքիոյ ներկայ վարչաձեւը փոխուելէն վերջ, նոր գալիք կառավարութեան մեծ Հայաստանի ստեղծումն ու ճանաչումը ընդունիլը ապահովել պէտք էր։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԻՒՐԻԷԹ ԵՒ ԻԹԻԼԱՖՃԻՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Առաջին դիմումը կատարեցին ախրահօչակ Մէհմէտ Ալիի և Կիւմիւլճինացի Իսմայել Հագգըին։ Դաշնակները Թիւրք հանրապետութեան ի վնաս ընելիք շարժումին փոխան, Հիւրիէթ և Իթիլաֆ կուսակցութիւնը կառավարութեան գլուխ գալուն պէս Հայկական ծրագիրը ճանչնալու համար համաձայնագիր մը պիտի ստորագրէր։

Այդ երկու դաւաճանները այս առաջարկները ընդունեցին և արտասահմանէն կարգ մը ազգերիկ անդամները հրաւիրելու համար Դաշնակներէն 25,000 ֆրանք ըստացան։ Սակայն դրամը առնելուն պէս Նիս գացին և գեղի կեանք մը ապրելով լմնցուցին դրամը։ Փարիզ վերադառնալով անոնք յայտարարեցին որ միայն Իթիլաֆականներու կողմէ ստորագրութիւնը այդ համաձայնագրին բաւական չըլլար, այլ աւելցուցին նաեւ որ միւս ընդդիմադիրներն ալ պէտք է ստորագրեն։ Եւ նորէն ստացան 5000 ֆրանք։ Հայ բրօֆեսօրը դրանէ զուր պտտցուցին, բայց ոչ ոք ստորագրեց այսքան արիկայական փաստաթուղթ մը։

Սուրիոյ մէջ ընդդիմադիրներու ստորագրել տալու համար Պէյրութ երթալ առաջարկեց Կիւմիւլճինացի դաւաճանը։ Հայերը պէտք եղածին չափ խաբուած ըլլալով նոր խաղի մը չգալու համար Վահան Փափազեանն ալ միասին ղրկեցին։ Հոն գտնուողներն ալ զզուանքով մերժեցին այդ առաջարկը։

Դաշնակները առեն մը Սահմանադրութեան առաջին տարիներուն Կովկասի մէջ Իթթիհատի ներկայացուցիչներուն հետ իրենց ունեցած բանակցութիւնները յիշեցին։ Այն ատեն Հայաստանին ինքնավարութիւն կամ ապակեդրոնացում տրուիլը առաջարկած էին։ Ասոր ալ չյաջողելով, թիւրքերու բան մը ընելու անկարող ըլլալնին հասկցան և որոշեցին ամէն յարաբերութիւն խզել թիւրքերու հետ։

Հիմայ 5-6 դաւաճաններ մնացած են, որոնք հայերուն տեսակ մը ծառայ դարձած են և անոնց ծառայութիւններ կ'ընեն։

Ծ. Խ.— Միլլիէթի վերջին թիւին մէջ կը յայտարարուի որ «Դաշնակ-Հօյպուն» գործակցութեան շուրջ գրուած այս յօդուածաշարքին պիտի յաջորդէ երկրորդ յօդուածաշարք մը, որուն մէջ պիտի բացատրուին հայերու եւ քիւրտերու Սուրիոյ, Իրաքի եւ Եւրոպայի մէջ ի վնաս թիւրքերու կատարած աշխատութիւններն ու շարժումները։

Այդ երկրորդ յօդուածաշարքը որ «Միլլիէթ»ի մէջ սկսած է արդէն հրատարակուիլ, նոյնութեամբ պիտի թարգմանենք մեր թերթին մէջ։

ՄԱՄԸԼԹԷՅՆԻ ԹՈՔԱԽՏԱՆՈՑԻՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Պատուարժան Խմբագրութիւն
«Ազդակ» Հայաթերթի
Աստ

Հաճեցէք Ձեր պատուական թերթին առաջին թիւով հրատարակել ներփակ երկու տեղեկագրերը, իրենց առաջնութեան կարգաւ և ընդունիլ մեր կանխայայտ շնորհակալութիւնները։

Խնամակալութիւն
Հայկ. Հիւանդանոցին
20 Յունուար 1931

Ա. ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ա.) Հիմնարկութիւն.— Մամըլթէյնի հիւանդանոցը հաստատուած է 1923 Յուլիս 1ին՝ հայ երեք Յարանուանութեան Հոգեւոր պետերու նախաձեռնութեամբ և խնամակալութեամբ և կը շարունակուի մինչեւ այսօր։

Բ.) Նպատակ.— Հոգեւոր պետերը տեսնելով որ, Կիլիկիայէն նոր ժամանող գաղթականներու մէջ Թոքախտը արդէն բոյն դրած է եւ մեծ աւերներ կրնայ գործել եթէ ամէն կարելի միջոցներով այդ դաժան ցաւին դէմ չի մաքառուի, կորոշեն՝ հիմնուելով մի միայն իրենց բարոյական հեղինակութեան վրայ, ժողովուրդի մէջէն կարելի սահմանին մէջ զատել թոքախտաւորները և զանոնք մեկուսացնել նոր վարակումներու առաջքը առնելու համար, և մեկուսացման այդ վայրը կ'ըլլայ Ճիւնիէի առընթեր գտնուող Մամըլթէյնի մէկ պզտիկ պարագը, որ նախապէս այդ նըպատակով կը գործածուէր Ամերիկացիներու կողմէ։

Գ.) Նիւթական.— Այս դժուարին և պատասխանատու գործը ըսկսելու համար անհրաժեշտ էր նիւթական լայն միջոցներ ունենալ։ Հոգեւոր պետերը առանց տատնում մը ունենալու ստանձնած են այս պատասխանատուութիւնը, ապաւինելով իրենց բարոյական հեղինակութեան, ինչպէս նաև հայ ժողովուրդին և N. E. R.ի կողմէ ըլլալիք նուիրատուութիւններուն։

Դ.) Հիւանդանոցին մէջ սկիզբէն մինչեւ այսօր խնամուած են մօտաւորապէս 550 երկսեռ հիւանդներ, ասոնցմէ անոնք որ հնարաւորութիւն ունեցած են բուժուելու, արդէն բուժուած են և ելած հիւանդանոցէն, իսկ անոնք որ իրենց բնական կազմուածքին հետեւանքով, ինչպէս նաև ցաւին յառաջացման պատճառաւ չեն կրցած դիմադրաւել, մեռած են։ Այժմ կը պատսպարուին 40 երկսեռ հիւանդներ։

Ե.) Նիւթական միջոց.— Ինչպէս ըսինք վերը, այս հաստատութիւնը նիւթական ոեւէ ապահով միջոց չէ ունեցած, բացի Հ. Բ. Ը. Միութեան կողմէ սահմանուած ամսական 8.50 անգլ. ոսկիի վարկը, մնացեալ ծախքերը հոգացուած են ժողովրդային պարբերական նուիրատուութիւններով, որոնց հայթայթման համար երեք Հոգեւոր պետերը իսպառ դրած են իրենց բարոյական բովանդակ հեղինակութիւնը, գրելով ու թղթակցելով աշխարհի չորս կողմը ցրուած հայ զանազան բարեգործական հաստատութիւններու և հնարաւոր հայ անհատներու հետ։ Ազգային ընկերութիւններէ զատ երեք Հոգեւոր պետերը իրենց ամէն կարելին ըրած են ապահովելու համար նաև օտար նուիրատուութիւններ և օժանդակութիւններ յօգուտ այս հաստատութեան։ N. E. R.ը առաջին կարգին վրայ կ'իյնայ այն օտար հաստատութիւններէն, որոնք լայն չափով օգնած են այս հաստատութեան։

Զ.) Կազմակերպութիւն եւ Մատակարարութիւն.— Նկատելով որ Մամըլթէյնի հիւանդանոցը հաստատուն ոչ մէկ եկամուտ չէ ունեցած, զայն վարող Հոգեւոր պետերը զգուշացած են կազմակերպչական զանազան ծախքերէ (ինչպէս պաշտօնէութիւն, հաշուակալական դիւան եւայլն) և ստիպուած իրենք իրենց վրայ կեդրոնացուցած են նաև գործին բարոյական պատասխանատուութեան հետ նիւթական վարչութիւնն ալ, ըլլալով միենոյն ժամանակ թէ խնամակալ, թէ վարիչ, թէ տնօրէն, թէ դրագիրպաշտօնեայ, թէ հաշուակալ և թէ մատակարար։ Երեք հոգեւոր պետերը հաւասար չափով աշխատանք ունենալով հանդերձ մանաւանդ վարչական գործին մէջ, պարտք կը սեպենք չեզանցելու թէ մեր պրպտումներու ընթացքին տեսանք որ աշխատանքին առաւելագոյն բեռը տարած է մասնաւորաբար Վերապատուելին. Հարթէեանը կատարելով բազմահազար թղթակցութիւններ զանազան երկիրներ ապրող հայերու հետ, ի խնդիր նուիրահաւաքումներու և տնտեսելով հաստատութեան առօրեայ պէտքերը։

Է.) Պաշտօնէութիւն.— Հիւանդանոցը իր հաստատութենէն ի վեր միշտ ունեցած է իր այցելու բժիշկը, նախապէս յանձին Տօքթ. Սախլեանի և ապա Տօքթ. Պէտրիի. որոնք շաբաթական երկու անգամ կանոնաւորաբար այցելած են հիւանդոցը, ինչպէս նաև ի պահանջեալ հարկին։ Իբրեւ ներքին պաշտօնեայ ունեցած է մատակարար, որ օրական անընդհատ վերաբերեալ գնումները կատարած է Ճիւնիէի հրապարակէն ինչպէս նաև հիւանդապահուհիներ և աշխատաւորուհիներ։

Ը.) Բժշկական.— Իբրեւ դեղ ու դարման Մամըլթէյնի մեր դժբաղդ հայրենակիցներուն մատակարարուած է այն, ինչ որ կարելի եղած է մատակարարել նիւթական այսնեղ միջոցներով. Թոքախտի արդիական մեթոտներով դարմանումը դժբաղդաբար կարելի չէ եղած ներմուծել, որովհետեւ անոնք չափազանց սուղ են, իսկ ինչ դեղ ու դարման, որ Խնամակալութեան կարողութեան սահմանին մէջ ինկած է, չէ խնայուած։

Թ.) Սնունդ.— Այս հիւանդանոցին զանազան հայ ազգայիններու և օտար անձնաւորութեանց կողմէ տրուած այցելութիւններէն և անոնց արձանագրած տպաւորութիւններէն և յաճախ բերանացի իսկ տրուած բացատրութիւններէն ակներև է որ, Մամըլթէյնի հիւանդները սնունդի տեսակէտով դժգոհանքի պատճառ չեն ունեցած։

Ցանձնախումբիս վերջին անգամ յանկարծական կատարած այցելութիւնն ալ նախապէս տրուած վկայութիւնները կը հաստատէ։ Մենք կը կարծենք գտնել հոն հիւանդներու ու գառապարտեալներու թըշուառ խումբ մը հայած ու մաշած, բայց բարեբաղդաբար առաջին իսկ ակնարկին ամէնքն ալ գտանք արտաքնապէս առողջ ու զուարթ։ Այցելեցինք հաստատութեան բոլոր բաժինները և գտանք որ մաքրութիւնը, կարգն ու սարքը նիւթական պայմաններու ներածին չափով գոհացուցիչ են։ Հարցաքննեցինք հիւանդները, առիթ տալով իրենց արտայայտելու իրենց զգացումները և բարեբաղդաբար տեսանք որ, մէկ երկու շատ աննըշան գիտողութիւններէ զատ բան մը չի գտան ըսելիք։

Ժ.) Շէնք.— Ինչպէս ըսինք Մամըլթէյնի հիւանդանոցը իր բացքըննաւորութեան ունէր մէկ երկու շէնքեր, ծրիաբար մեզի տրամադրուած Ամերիկացիներէն, որոնք նախապէս հոն կը պատսպարէին իրենց հիւծախտաւորները, նախ քան Համմանա փոխադրուիլը և սկզբնական այդ օրերուն, այդ շէնքերը կը ներկայացնէին բնակելիութեան կարգ մը դժուարութիւններ, որոնք հետզհետէ հարթուած են երեք հոգեւոր պետերու աշխատութեան շնորհիւ։ Միւս կողմէ հիւանդներու օրըստօրէ թիւին յաւելումը, Խնամակալութիւնը աւելցուցած է նաև շէնքերու և անոնց յարակից առանին սպասարկութեանց յատուկ մասերու թիւը և այսօր այդ հիւանդանոցը կը բաղկանայ հետեւեալ բաժանումներէ.

Այրերու ննջարան 2 սրահներ, կիներու ննջարան 5 սենեակներ, խոհանոց 1, դարմանատուն 1, ճաշարան 1, բաղնիք, մառան 1, պաշտօնէութեան սենեակ 1, մատուռ 1, մահամերձներու սենեակ 1. ինչպէս նաև շինած են ջուրի ճամբան և խողովակներով ջուրը հաստատութեան զանազան մասերուն մէջ բաժնուած է։ Հաստատութեան նախնական վիճակը բաղդատելով ներկային հետ կը գտնենք ահագին տարբերութիւն մը դէպի յառաջդիմութիւն և կատարելագործութիւն, նիւթական պայմաններու ներած չափովը։

ԺԱ.) Հաշուակալական.— Մամըլթէյնի մատակարարութեան ամենէն դժուարին կէտը հաշուակալական ճիւղը եղած է։ Ըսինք որ նիւթական միջոցներու անապահովութեան եւ անբաւարարութեան պատճառաւ, Խնամակալութիւնը ի վիճակի չէ եղած այս հաստատութիւնը իր բոլոր ստորաբաժանումներով պէտք եղած կերպով կազմակերպելու և հարկադրուած է իր վրայ առնելու ամէն աշխատանք եւ կատարելու զայն այն չափով որ կարելի եղած ըլլայ իրեն համար։ Որչափ որ ջանք չեն խնայած Մամըլթէյնի վիճակը բարւոքելու, նոյն չափ ալ աշխատած են իրենց ըմբռնած ձեւովը պահելու նաև հաստատութեան դրամական, մառանի և հանդերձարանի ելից ու մտից հաշիւներ։ Դժբաղդաբար հաշուակալական ճիւղը, հաշուակալութեան պահանջներուն գոհացուցիչ տուած և այս այն գերագոյն պատճառաւ որ, երեք Հոգեւոր պետերն ալ իրարու վրայ ունեցած փոխադարձ վստահութեան յենլով, չեն նախատեսած որ անհրաժեշտ է հաշուական ճիւղը աւելի մասնաւոր գոհողութիւնով աւելի կանոնաւոր պահել, Հաշուեքննիչ Մարմնոյն ներկայացուած տետրակները օրը օրին բռնուած հաշուակալական կանոնաւոր տոմարներու կնիքը չեն կրեր, այնպէս որ կարելի չէ թուանշանական բացարձակ ճշմարտութիւններով խօսիլ անոր մասին։ Բայց իբրեւ արդիւնք մեր պրպտումներուն և հետազօտութեանց, իմաստնաւոր գանազաններու կողմէ մասնաւորուած հաշուական որոշ գըլուխներու շուրջ, մենք գտանք որ, այն տարձայնութիւնները, ըստ որոնց շատ մեծ գեղծումներ (տասնեակ հազար ոսկիներու) կատարուած են Մամըլթէյնի մատակարարութեան մէջ, ճշմարտութեան չեն համապատասխաներ և բացարձակ չափազանցութիւններ են. ինչպէս ըսինք, թուանշանական ճշմարտութիւններով կարելի չէ խօսիլ, բայց այդ ըսել չէ թէ գեղծումներ կատարուած են։ Հաշուական անկանոնութեան պատճառաւ սխալմունքներ եւ թերութիւններ պէտք չէ պատճառ ըլլան որ մենք ուրանանք գործին բովանդակ օգտակարութիւնը ու աշխատինք անոր կործանումին։ Փակելէ առաջ հաշուական այս գլուխը, կ'ուզենք մէկ երկու կէտեր որոնք եղած քննագատութեանց գրեթէ առանցքը կը կազմեն, լուսաբանել։

1. Պարագաներու շինութիւն.— Մամըլթէյնի յարգելի քննադատները կը գտնեն որ, մէկ երկու պարագի շինութեան համար (ըստ տեղեկագիրներու) ծախսուած մօտաւորապէս 2400 սր. ոսկին չափազանց է, և կարելի է այդ շէնքերը առաւելագոյնը 500 ոսկիով կառուցանել, հետեւաբար ասոր տարբերութիւնը գեղծուած է։ Ճարտարապետական մանրակրկիտ քննութիւն մը, կատարուած ի ներկայութեան Ցանձնախումբիս, ցոյց կու տայ որ շինուածը ոչ թէ մէկ երկու պարագ է, այլ կարգ մը նոր շինութիւններ են, ինչպէս նաև նորոգութիւն հին շէնքերու, որոնք ըստ յարակից տեղեկագրի, ստորագրուած ճարտարապետ Պ. Բիէա Շիրինեանի կողմէ, կը ներկայացնեն աւելի քան 400 օսմ. ոսկիի արժէք մը, մօտաւորապէս կը հաւասարի Խնամակալութեան կողմէ տեղեկագրին մէջ հրատարակուած ծախքերուն։

2. Շանժի տարբերութիւն.— Քննադատները կ'ըսեն նաև թէ օտար դրամներու (տոլար սթերլին եւայլն) սակի տարբերութենէն մեծ գեղծումներ գործուած են։ Հաշուեքննիչ Մարմնոյն ներկայացուած տետրակներու մէջ արձանագրուած չէքերը մէկիկ մէկիկ բաղդատելով իրենց արձանագրութեան թուականին համապատասխան դրամատանց հրատարակած օրուայ սակագինի հետ, տեսնուած է որ մօտաւորապէս 10,000 սր. ոսկիի վրայ հազիւ 80-90 սր. ոսկիի տարբերութիւն մը կայ։ Այս տարբերութիւնը կը բացատրուի անով որ, եկած չէքերը ծախսուած են ոչ թէ ուղղակի պաքդանքերու, այլ ընդհանրապէս յուսայափոխ Պ. Արշակ Սըրըզճեանի, ինչպէս նաև Ամերիկ. Բրէսի որոնց քով միշտ սակի փոքրիկ տարբերութիւն մը կը գտնուի պաշտօնական սակի հետ բաղդատելով և այս տարբերութիւնը Հաշուեքննիչ Մարմինը կը գտնէ բնական և բացատրելի։

3.— Մամըլթէյնի օժանդակող մեր ազգայիններէն Ամերիկաբնակ մեծահարուստ Պ. Մարտիրոս Քէրթմէնեանի, որուն դիմում կատարուած է քննադատներու կողմէ, մասնաւոր նամակով մը որուն օրինակը կից է այս տեղեկագրին կը մերժէ ընդունիլ եղած քննադատութեանց ճշմարտութիւնը և կը հաւաստէ թէ Պատուելի Հարթէեանին հետ Մամըլթէյնի համար իր ունեցած հաշիւները ոեւէ կերպով կասկածելի ըլլալու հանգամանք չեն ներկայացներ իր աչքին և կը յորդորէ քննադատները որ խնայեն թէ Ազգ. հաստատութեան մը և թէ Հոգեւոր պետի մը պատւոյն։

4. Զանազանք.— Քննադատներու ներկայացուցած հաշուական դիտողութեանց կարգին է նաև Պարսկաստանէն ղրկուած 1358 դրամի համապատասխան գումարի մը խնդիրը։ Հաստատութեան հրատարակած տարեկան տեղեկագրին մէջ նոյն 1358 դրամի հաշիւը այսպէս արձանագրուած է.

Համատանի գաղութէն 1055 ղըրան, որ հաւասար է Անգլ. ոսկի 19.15.0ի։

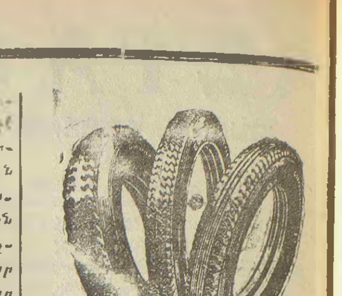

«ԿՈՒՏՐԻՇ»
"GOODRICH"
"ԿՈՒՏՐԻՇ"
ՁԵՐ ՕԹՕՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"ԿՈՒՏՐԻՇ" ԲԱՌԻՒՋՈՒԿՆԵՐԸ

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկներուն բաղադրութիւնը ամենամաքուրն ու անխարդախն է. կտաւը պատրաստուած է Եգիպտոսի ամենաընտիր բամպակէն, որով կատարելապէս տոկուն և ապահով է։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկները համազօր են ամենավստահելի ապահովագրութեան. անոնցմով ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ։ Այս ճշմարտութեան համոզուելու համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկներու շինութեան միջոցին յառաջ եկած ոեւէ վնաս կամ թերութիւն երաշխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սուրիոյ ընդ. գործակալն է՝
ՄԻՇԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ
Հիւս. Սուրիոյ գործակալներն են
ԱՃԻՐԵԱՆ և ՔԷՕՐՕՂԼՈՒԵԱՆ Հալէպ

ԹԱՔՍԻՆ ՓԱՇԱՅԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ ԹԻՒ 53

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

ԻՆՉՊԷ՛Ս Կ'ԸՆՏՐՈՒԷՐ ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

Ո՞Վ ԷՐ ՀԱՃԻ ԱԼԻ ՓԱՇԱՆ

Վ.Ա՛Ց ԱՅՆ ՄԱՐԴՈՒՆ ՈՐ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏԻ ԿԸՍԿԾԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷՐ

Փաշէն և պալատի բարձրութենէն յանկած ղրկուիլ, խրկալպէս յուզիչ և տխուր երեւոյթ մըն է։

Օր մը առաջ իր Գօնագին մէջ և կառքին շուրջը գտնուող բազմութեան յարգանքի ցոյցերէն խլացող վարչապետը օր մը վերջ կիյնայ և ամէն բան խկոյն կը մարի։ Ամէն մարդ մէկէն ձեռք կը քաշէ։

Վարչապետի բախտին վերջ գտնելիք օրը, ըստ սովորականին անոր Բարձրագոյն Դուռ գալիք ժամուն, թիկնապահ մը կը ղրկուի և կը յայտարարուի որ տունէն դուրս չելլէ այդ օր. այս լուրը լսելուն պէս վարչապետը կը հասկնար որ վերջ տրուած է իր պաշտօնին։ Միենոյն ատեն սակայն, նոր վարչապետութիւնը որու որ պիտի յանձնուի անոր Գօնագը կը ղրկուի ուրիշ Թարգման մը կամ Եըլտըզի քարտուղարներէն մէկը և անոր ձեռքէն կառնուի երաշխաւորութեան և երդումի գիր մը և կը հրաւիրուի պալատ։

Սուլթան Համիտ մեռնելէ վերջ թէ՛ Ճէվատ փաշան այլեւս անկարող է վարելու երկիրը, Մապէյինի քարտուղարներէն Հաճի Ալի փաշայի միջոցաւ անկէ առաւ վարչապետութեան կնիքը և յայտնեց որ Գօնագէն դուրս չելլէ։

Նոր վարչապետութեան պաշտօնը, Համիտ յանձնեց Սաիտ փաշային։

***

Վարչապետ Ճէվատ փաշայէն կնիքը առնելու և անոր Թագաւորին որոշումը յայտնելու պաշտօն ստացող այս Հաճի Ալի փաշան ո՞վ է։

Նկատի ունենալով անոր Մապէյինի մէջ ունեցած այնքան կարեւոր պաշտօնը և վէզիրութեան տիտղոսին արժանացած ըլլալը, մարդ կը կարծէ որ ան պետական բարձր պաշտօններու մէջ գտնուած, զարգացած, լեզուագէտ և վարչական կարողութեան տէր մէկն է։ Մինչդեռ Սուլթան Համիտի գլխաւոր Մապէյինճին եղող այս Հաճի Ալի փաշան բացարձակապէս զուրկ էր այդ առաւելութիւններէն։ Թագաւորը զայն տեսած էր իր խորթ մօրը Մաչքայի Գօնագին մէջ։ Համիտ երբ գրաւեց գահը իր խորթ մօր և քրօջը Ճէմիլէ Սուլթանի Գօնագներուն մէջ ծառայողներէն շատերը պալատ առաւ։ Այդ միջոցին այս Հաճի Ալի էֆէնտին ալ փայտի մթերանոցի տնօրէնութեան պաշտօնին կոչուած էր պալատի մէջ։

Ժամանակ մը վերջ, Մապէյինի քարտուղարներէն մէկուն մահով Հաճի Ալի պէյ այդ պաշտօնին կոչուած, իսկ աւելի վերջ նորէն Թագաւորական շնորհքի մը արժանանալով գլխաւոր Մապէյինճի եղած էր։

Սուլթան Համիտ շատ մեծ կարեւորութիւն կուտար Սուլթանի և Միլքիէի դպրոցներուն։ Բարձրագոյն Դռան կողմէ Գայմագամութեան և Մութէսարրըֆութեան պաշտօններուն համար ներկայացուող թեկնածուներուն Միլքիէէն շրջանաւարտ եղած ըլլալը անհրաժեշտ կը նկատէր։ Որովհետեւ այդ դպրոցի հիմնադիրը ինքն էր և անոր տարեկան քննութիւններուն իր կողմէն Միւշիր մը և Մապէյինի քարտուղարներէն մէկը կը ղրկէր և առատ նուէրներ կը բաշխէր շրջանաւարտներուն։

Վերջապէս այդ դպրոցէն շրջանաւարտ չեղողի մը պաշտօն առնելը անկարելի էր։

Օր մը, Բարձրագոյն Դրան կողմէ Թագաւորին ներկայացուած խնդրագիր մը կը կարդայի, որով պաշտօնի համար անուն մը կառաջարկուէր։ Թեկնածուին Միլքիէ դպրոցէն շրջանաւարտ եղած չըլլալը կը հասկցուէր։ Սուլթան Համիտ մերժեց այդ գրութիւնը և Սալոնի մէջ գտնուող սեղան մը ցոյց տալով ըսաւ.

— Միլքիէ դպրոցին ծրագիր-կանոնագիրը ես այս սեղանին վրայ Սաիտ փաշային գրել տուած էի։ Այս դպրոցէն շրջանաւարտները միշտ կը քաջալերէի. կուզէի այդ դպրոցի շրջանաւարտներուն յառաջդիմութիւնը։ Սկիզբը, անոնց գործի վարժութեան համար 500 ղրշ. ամսականով կառավարական զանազան պաշտօններու մէջ ծառայութիւնը հրահանգած էի։ Սաիտ փաշա պիւտճէէն խօսելով այդ ամսականը 200 ղրշ.ի նուազեցուց։ Հին ատեններ Գայմագամութեան պաշտօնը աղաներուն կը յանձնուէր. հիմայ սակայն Միլքիէի շրջանաւարտները կը գտնուին այդ պաշտօններու վրայ։

Այս տողերը գրելուս պատճառը այն է որ, այսպէս գրագրական և զարգացած պաշտօնի կոչուիլը ու զօզ Թագաւոր մը, ինչպէ՞ս Հաճի Ալիի պէս տգէտ մարդու մը այնքան բարձր և պատասխանատու պաշտօն մը յանձնուած էր։

Ասոր պատճառը հետեւեալ կերպով կարելի է բացատրել.

Սուլթան Համիտ իրեն մօտ գտնուող և ի պաշտօնէ իր ներկայութեան ընդունուող մարդոց մէկ մասին մէջ զարգացում և կարողութիւն կը փնտռէր և միւս մասին մէջ ալ հաւատարմութիւն և վստահութիւն։ Նախարարներու և իր միջեւ կապ պահող Մապէյինճիներու գրել կարդալ գիտնալը և խօսուած խօսքերն ու արտայայտութիւնները շուտով ըմբռնելու կարողութիւնը անհրաժեշտ գտնելով հանդերձ, Սուլթան Համիտ անոնց մօտ առանց պայմանի և խօսքի հաւատարմութիւն կը փնտռէր։ Իր քրօջ և մօրը Գօնագէն առնելով մինչեւ գլխաւոր Մապէյինճիութեան բարձրացուցած և վէզիրութեան տիտղոսին արժանացուցած Հաճի Ալի փաշան իր ամենավստահելին և հաւատարիմն էր։

Հաճի Ալի փաշա աշխատասէր և պալատի գործերուն վարժ էր։ Համիտի ամենահին ծառայողներէն ըլլալով հանդերձ անկայուն, ժամանակ մը նոյն իսկ իր վրայ կասկածներ հրաւիրած էր։ Չէի հարցուցած թէ՝ ինչէն յառաջ կու գար այդ կասկածը միայն թէ կը տեսնէի որ ան երեսէ ինկած էր և ինքն ալ կը զգար այդ։

Սուլթան Համիտ եթէ կասկած ունենար մէկէ մը և իր համակրանքը պակսէր անկէ, այդ մարդուն ի նպաստ բարեխօսութիւն ընել իրեն, բաւական համարձակութեան կը կարօտէր։ Իրեն տրուած ժուռնալի մը վրայ երեսէ ինկած և կասկած հրաւիրած մարդու մը մասին ոչ թէ միջամտութիւն կամ բարեխօսութիւն, այլ անոր հետ յարաբերութիւն ընելն անգամ վտանգաւոր էր։ Այս ուղղութեամբ փոքրիկ անզգուշութիւն մը կրնար մարդը իր պաշտօնէն ու հանգիստէն զրկելէ զատ, աքսորի և մահուան մղել։

Կը սիրէի Հաճի Ալի փաշան։ Ծերունի պալատականի մը յանկարծ Թագաւորի աչքէն իյնալը զիս անհանգիստ ըրաւ, որովհետեւ գիտէի վախճանը այդ կասկածին, զոր Համիտ սկսած էր ունենալ Հաճի Ալի փաշային հանդէպ։ Գիտնալով այդ բոլորը, Սուլթան Համիտի ուրախ տրամադրութիւն ունեցած մէկ պահուն հետեւեալ կերպով բարեխօսեցի անոր մասին։

— Ձեր ծառան՝ Հաճի Ալի փաշա երախտաւորեալ մըն է. անոր տեսած շնորհքը շատ մեծ է. շատ հաւատարիմ և ուղիղ է Ձեր վսեմութեան հանդէպ։

Ասոր փոխարէն Համիտ ըսաւ ինծի.

— Ապտիւլ Ազիզ Ջիվէր պէյ անուն Մապէյինճի մը ունէր։ Ջիվէր պէյի Ապտիւլ Ազիզէն տեսած շնորհքները անհամար էին։ Երեկոյ մը, Մուրատ էֆ.ի Գուրպաղըլը Տէրէի Քօշկ եկած էր։ Ես ալ այդ միջոցին հոն կը գտնուէի։ Ես ուզեցի սենեակէն հեռանալ ենթադրելով թէ՝ ան Թագաւորի կողմէ ղրկուած է պաշտօնով մը։ Մուրատ էֆէնտի չթողուց զիս։ Ջիվէր պէյ ներս առնուեցաւ։ (Շար.)

Թէհրանի գաղութէն 303 դրամ, որ հաւասար է Անգլ. 11.5.0ի։

Արդարեւ այս վերջին գումարին արձանագրութեան մէջ անուշադրութեան սխալմունք մը կայ, Թէհրանէն եկած 303 դրամի փոխարժէքը ոչ թէ Անգլ. ոսկի 11.5.0 է, այլ Անգլ. ոսկի 6.5.0 է, տարբերութիւնը՝ 5 Անգլ. ոսկի, կը ներկայացնէ նոյն գաղութին կողմէն 17 Դեկտ. 1928 թիւ նամակով ղրկուած նուէր մը, որը անուշադրութեամբ բարդուած է 303 դրամի փոխարժէքին վրայ եւ այդպէսով շփոթութիւն յառաջ բերած է հաշուեխոյզ քննադատներու մտքին մէջ։

Վերջին տեղեկագրի մէջ ծանուցուած է նաեւ թէ Սուտանէն ալ նպաստ ստացուած է։ Քննադատները Սուտանէն եկած նպաստի գումարին արձանագրութիւնը չեն գտած նոյն այդ տեղեկագրին մէջ ինչ որ զիրենք գայթակղեցուցած է, մինչեւ տոմարներու մէջ, Սուտանէն եկած 40 սթերլին գումար արձանագրուած է եւ բնական է որ ի նորոյ հրատարակելի տեղեկագրին մէջ պիտի երեւի։

ԺԲ. Նոր կազմակերպութիւն.— Չենք ուզեր տարակուսիլ որ, Մամբրէին քննադատները, իրենց քննադատութիւնները կ'ընեն, նկատի ունենալով ամենէն առաջ հաստատութեան շահը եւ խնամակալութենէ ալ անդրադառնալով հաշուակալութեան անկանոնութիւններէն առաջ եկած անպատեհութիւններուն եւ հիմնուելով հաշուեքննիչ մարմնոյն կողմէ եղած դիտողութեան եւ ցուցմունքներուն վրայ 1930 Յուլիսէն սկսեալ վարձած է հաշուակալ պաշտօնեայ մը, որը օրը օրին եւ կանոնաւորապէս կ'արձանագրէ եղած գործառնութիւնները, այսպէսով ամբողջացած կ'ըլլայ նաեւ Մամբրէի հաստատութեան վարչական մէկ կարեւոր ճիւղին թերին եւ կը յուսանք որ, խնամակալութիւնը իր յառաջիկայ տեղեկագիրը պիտի ներկայացնէ հանրութեան աւելի մանրամասն եւ խնամեալ ձեւով։

Իբրեւ վերջաբան այս տեղեկագրին շահեկանութենէ զուրկ չենք նկատեր կցելու նաեւ կարգ մը վկայութիւններ, ստորագրուած Մամբրէին հիւանդանոցը այցելող հայ եւ օտար ականաւոր անձնաւորութիւններու եւ բժիշկներու կողմէ։ Այս տեղեկութիւններով կուզանք հաստատելու որ, Մամբրէին հիւանդանոցը սպանդանոց մը չէ եղած, ինչպէս կ'ուզեն ցոյց տալ յարգելի քննադատները, այլ եղած է ապաստանարան մը եւ մեկուսարան մը մեր դժբաղդ հիւանդներուն համար օրէ օր բարելաւելով իր վիճակը։

ՏՕՔԹ. Գ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆ
Տ. Գ. ՍՐԱՊԵԱՆ

30 Նոյմ. 930, Պէյրութ

(Յաջորդիւ Բ. մասը)

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱՆԹԻԼԻ ՄԻ ՄԷՋ

ՎԵՀԱՓԱՌԸ Կ'ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՆԱՅ
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿԸ ՍԻՐԷՐ «ԱՐԻՆԳ»Ը

Երկուշաբթի կէսօրէ յետոյ, Պրն. Ռուբէն „Վեհափառին կողմէ հրաւիրուած ըլլալով, քոնսէր մը տուաւ Անթիլիասի կաթողիկոսարանի սրահին մէջ որուն ներկայ էին, Նորին Վեհափառ Սահակ Կաթողիկոսը, Բաբգէն Արքազանը, Շահէ վարդապետը, ինչպէս նաեւ աշակերտութիւնն ու Միաբանութիւնը իր ամբողջ կազմով։

Լաւագոյն ապրում մ'էր, որ ունեցաւ այդ օր Անթիլիասը, իր մէջ ունենալով հայ ժողովուրդի միակ ու անզուգական քեմանչիստը, որ իր ինքնատիպ հեղինակութիւններովը հանդէս կուգայ հայ եւ օտար բեմերու վրայ։

Հայկական ու արեւելեան մեղեդիներէն յետոյ, երբ կը նուագէ «Արինգ»ը, Շահէ հայր սուրբը, յուզուած՝ բեմ եկաւ, ներկայացնելու համար իր անձնական մէկ յիշատակը անցեալէն։

«Անդրանիկը մեր յեղափոխական այդ առաքեալը՝ ինքը, սիրող մ'էր հայկական երաժշտութիւնը, ու այսօր իսկ կ'արծես դեռ կենդանի կը լսեմ իր կանչը։ Ան սիրող մ'էր նոյն այս «Արինգ»ը, որը մեզ հրամցուց Պրն. Ռուբէն։ Անդրանիկը կը սուլէր «Արինգ»ը շատ գեղեցիկ կերպով. եւ որքան երջանիկ պիտի ըլլար եթէ երբեք այժմ ներկայ գտնուէր լսելու իր այնքան սիրած մեր ժողովրդական եղանակներէն «Արինգ»ը։

Յետոյ հայր սուրբը, գեղեցիկ պատկերացումով մը ներկայացուց աշակերտութեան Պ. Ռուբէնը, ու ախ իր Քեմանչէն։

Ամենէն ետքը խօսք առաւ Վեհափառը եւ շնորհաւորեց Ռուբէնը, իր արուեստագէտի շնորհալի տաղանդին համար։ Վեհափառը ըսաւ. «դո՛ւք, Պրն. Ռուբէն, Ձեր Քեմանչէով երիտասարդութեան խանդը տուիք մեզ, իսկական վայելք մը, որ իր մէջ ունի տաղանդ ու արուեստ»։

Իր հայրական օրհնութիւններովը փակեց այս նուագահանդէսը, որ լաւագոյն տպաւորութիւն մը ձգեց Անթիլիասի Միաբանութեան վրայ։

Ներկայ մը

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՑԱՒԱԼԻ ՊԱՐԱԳԱՅ ՄԸ

Ցաւով կը տեղեկանանք որ մեր աշխատակիցը Տիար Տոքթ. Յ. Տէր Ղազարեան երկու եւ կէս ամսուան անհանգստութենէ մը վերջ, Հալէպի մէջ, ենթարկուած է բժշկական գործողութեան մը։ Շնորհիւ Տոքթ. Ալթունեանի ճարտար դանակին, գործողութիւնը անցած է յաջող եւ մեր սիրելի բարեկամը ազատուած է իրական վտանգէ մը.

Տոքթ. Տէր Ղազարեանի այս դժբախտութիւնը, մեզ հետ միասին նաեւ ցաւ պատճառած է իր բոլոր բարեկամներուն եւ ծանօթներուն, որովհետեւ անոր ուղղամիտ եւ անձնուէր ծառայութիւնները ազգային բոլոր գործերուն մէջ հանրածանօթ են։

Արագ ապաքինում կը մաղթենք։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Դերասան Զաֆրաս, մասնակցութեամբ դերասանուհի Ասիա Կոստանեանի եւ Պ. Տ. Անէմեանի, բացառիկ պատրաստութեամբ պիտի ներկայացնէ Ֆրանսացի կատակերգակ բանաստեղծ Պ. Մորիս Հէնըքէնի «Պեպէք»ը, քրքջալից կատակերգութիւն երեք արարով, Կիրակի 1 Փետր. երեկոյեան ժամը 9ին, թատրոն Քրիստալի մէջ։

Պ. Զաֆրաս իր ինքնատիպ արուեստով պիտի կրկնապատկէ այս անգամ իր հիացողներուն թիւը։

ՁԻՒՆ ԵՒ ՓՈԹՈՐԻԿ

Ձիւնը կը շարունակէ տեղալ Տար էլ Պէտարի բարձունքներուն վրայ։

Պէյրութ-Դամասկոս ինքնաշարժի ճամբան կտրուած է։ Բանուորներ կ'աշխատին բանալու ճամբան։

Պէյրութի ծովեզերքին վրայ փոթորիկէն եւ ալիքներէն կարգ մը ծանր վնասներ պատճառուեցան։ «Մարիէթ փաշա» շոգենաւը, որ նաւահանգիստի մէջ խարսխած էր, փոթորիկը կտրեց անոր կապերը եւ քիչ մնաց պատին պիտի զարնէր, սակայն շնորհիւ նաւավարի հմտութեան նաւը դուրս ելաւ ծովուն բացերը։

Քէֆէր Քելէ գիւղին մէջ կայծակը երկու տուներ այրած է։ Երկրորդ կայծակ մը ինկած է Նաբիմէ գիւղը մէջ եւ խորունկ փոս մը պատճառած։

ՀԱՅ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

«Ահրար»ի մէջ կը կարդանք.— Մամլթէյնի հայ թոքախտանոցին մէջ Արապեան անուն հայ աղջիկ մը, որ երկար ատենէ ի վեր կը տառապէր թոքերու ցաւէն, յուսահատած իր վրան քարիւղ թափած է եւ կրակ տուած։ Հիւանդանոց գտնուողները անոր ձայնին վրայ փութացած են օգնութեան, սակայն խեղճը քիչ յետոյ մեռած է իր այրուածքներու ծանրութենէն։

ՆՈՒԷՐ Բ. ՔՈՄԻՍԷՐԻՆ

Էնազէներու շէյխ Էմիր Նուրի Շալան ոսկեզօծ եւ ոսկեհանդակ սուր մը նուիրեց Բ. Քոմիսէր Պ. Բոնսօին։ Այդ սուրը շատ թանկագին հնութիւն մըն էր, որ երկար ատենէ ի վեր, շէյխէ շէյխ ժառանգուելով պահուած է։ Էնազէներու շէյխը զայն նուիրելով Բ. Քոմիսէրին իր աշիրէթին հաւատարմութիւնն ու հպատակութիւնը կը յայտնէ։

ԷՄԻՐ ԶԷՅՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Հիճազի նախկին թագաւոր Հիւսէյնի տղան Ֆէյսալ թագաւորին եղբայրը Էմիր Զէյտ, ընկերակցութեամբ իր երկու քոյրերուն, երէկ Կիպրոսէն քաղաքս ժամանեց։

Բազմաթիւ իրաքցի բարձր պաշտօնատարներ Պաղտատէն Պէյրութ եկեր էին Էմիրը ընդունելու համար։

Յայտնի չէ թէ Էմիրը Պէյրութ պիտի մնա՞յ քանի մը օր։

ԿՌԻՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Տեղ. թերթերու մէջ կը կարդանք.—

Հայկ. քէմփերու մէջ հինգ հոգի նստած օղի կը խմէին։ Անոնց մէջ կը գտնուէր նաեւ Ֆրանսական բանակին մէջ ծառայող կամաւոր մը Տիգրան Յակոբ Սարգըսեան անունով։

Գլուխները լաւ մը տաքնալէն յետոյ, կռիւ մը սկսաւ անոնց միջեւ Ռեվոլվերներ եւ դանակներ մերկացան։ Բոլորն ալ վիրաւորուեցան եւ կռիւը շարունակուեցաւ, մինչեւ որ ոստիկաններ հասան։

ՀԱՅ ԲԺԻՇԿԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք թէ՝ Հալէպի ծանօթ բժիշկներէն Տ. Տոքթ. Մ. Նանարեան հնարած եւ կատարելագործած է կարգ մը ծննդաբերական գործիքներ եւ պատրաստելու վրայ է Ֆրանս. գրքոյկ մը որ կը պարունակէ յիշեալ գործիքներուն պատկերները եւ գործածութեան մասին մանրամասն տեղեկութիւններ։ Յիշեալ գործիքները գնահատուած են Բարիզի ակադեմիական բժշկապետներէն եւ անցեալ դեկտեմբերին ներկայացուած է բժշկական վիրաբուժական ընդհ. ժողովին վաւերացումին։

Ցուցուած գործիքները ծննդաբերութեան ատեն մեռած մանուկներուն գլուխները, մօր ծննդաբերական գործարանները, արգանդը միզամանը եւ աղիքները չծակելու եւ չվնասելու պայմանաւ շինուած են եւ շարդ նոյն նպատակաւ գործածուածներուն ամենէն կատարելագործուածն է, կը գրէ «Եփրատ»։

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

Այս վերնագրով կը գրէ էլ Ահրար.—

Համայնավար Թուաս Շէմալի եւ Մէքր Էմիլ Քասամի Դամասկոս գացին, ազատելու համար համայնավարական թռուցիկներ ցրուելու միջոցին ձերբակալուած քանի մը երիտասարդներ։

Դամասկոսի ընդհ. ապահովութիւնը սակայն, իսկոյն հրաման տուաւ Թուաս Շէմալիին մինչեւ կէս ժամ հեռանալ եւ դուրս ելնել Սուրիական սահմանէն, այլապէս պիտի ձերբակալուի եւ բանտ պիտի դրուի։ Շէմալին վերադարձաւ, սակայն Մէքր Էմիլ Քասամին մնաց հոն։

ԳՈՂԵՐՈՒ ԿՌԻՒԸ

Նեհրի պահականոցին Գոմիսէրը կը տեսնէ որ չորս տեղացիներ՝ Մոհամմէտ Շամի, Նէսիմ Մալիքի, Ահմէտ Բրէյնի եւ Հիւսէյն Թահեր կըռիւ կ'ընեն։ Չորսն ալ փայտերով եւ դանակներով իրար կը հարուածէին եւ բաժնելու համար տարուած աշխատանքները ապարդիւն կը մնային։

Գոմիսէրը կը միջամտէ, կը ձերբակալէ զանոնք եւ պահականոց կը տանի։ Ետք քննութեան կը հասկցուի որ անոնք կը պատկանին գողերու ընկերութեան մը, որ չէին կրնար բաժնուիլ իրենց աւարը։

Չորսն ալ վիրաւորուած էին եւ ղրկուեցան հիւանդանոց։

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆԿԵՐԸ

Սուրիոյ ներքին նախարարութիւնը արդարութեան նախարարութեան նամակ ղրկելով պահանջած է 1930 տարուայ ընթացքին դատապարտուածներուն անունները, զանոնք ընտրական ցանկերէն դուրս հանելու համար։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Բ. Քոմիսէրին ինքնաշարժը Կըրան Թէաթրի առջեւ հանրակառքի մը զարնուելով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

Այս բախումին պատճառը ոստիկանական պաշտօնեային է որ հանրակառքին գալը տեսնելով մէկտեղ, ինքնաշարժին անցնելու նշան բրեր է։ Շնորհիւ իր պաղարիւնութեան վարիչը կրցաւ ազատիլ աւելի վըտանգաւոր բախումէ մը։

— Ուրիշ ինքնաշարժ մը զոր կը վարէր Խոսր պին Եուսէֆ Ղասսպ Նահրի ճամբուն վրայ կոխկրտեց Ասաատ պէն Մէմաան էլ Հանի անուն մարդ մը եւ կոտրեց անոր սրունքը։ Վիրաւորը հիւանդանոց առաջնորդուեցաւ իսկ վարիչը բանտ։

ԷՐԻԿ ՄԱՐԴԻԿ ԿԻՆ ԿԸ ԴԱՌՆԱՆ

Լիբանանի ներքին նախարարութիւնը անցեալներս ապաստանարան մը հաստատած էր աղքատ մուրացիկներն ու թափառականները հոն պահելու համար։ Անկէ առողջ մուրացիկները դատարան կը յանձնուէին եւ տկարները կը խնամուէին հոն։

Երկու օր առաջ ոստիկաններ կը ձերբակալեն երկու էրիկ մուրացիկներ եւ կը ղրկեն ապաստանարանի տնօրէնութեան։ Քննութեան միջոցին տնօրէնը կը տեսնէ սակայն, որ եկողները կի՞ն են եւ իսկոյն կը հարցընէ ոստիկանութենէն թէ՝ ղրկուածները կիներ էին թէ՝ էրիկ մարդ։ Ոստիկանութիւնը կը պատասխանէ որ էրիկ մարդիկ էին։

Այժմ տնօրէնը զարմացած է եւ չի գիտեր թէ՝ ի՞նչ կատարուած է։

Արդեօք ծիրանի գօտիի տակէ՞ն անցած են անոնք...։

ԲԱՐՁՐ ՔՈՄԻՍԷՐԻՆ ՄՕՏ

Երկուշաբթի Մեծ Սէրայ չիջաւ Պ. Բոնսոյ։ Եղեւինիներու պալատին մէջ մնալով կարգ մը խնդիրներ ուսումնասիրեց ան։

Կէսօրէն առաջ Բ. Քոմիսէրութեան պաշտօնատարներէն քանի մը հոգի իրեն մօտ հրաւիրուեցան։

ՄԷՅՍ ԷԼ ՃԷՊԷԼԻ ՈՃԻՐԸ
ԵՐԿՈՒ ԵՂԲԱՅՐ ԿԸ ՍՊԱՆՆԵՆ ԻՐԵՆՑ ՔՈՅՐԸ

Արդարութեան խաւն Ատեանը Փետր. 3ին նիստ պիտի գումարէ դատելու համար երկու անձեր որոնք ամբաստանուած են Ում-էլ Սաուտի սպանութեամբ։

Ոճրագործները զոհին հարազատ եղբայրները են։ Անհաւանիկ թէ ի՞նչ պարագաներու մէջ կատարուեցաւ ոճիրը։

Մանկամարդ Ում-էլ Սաուտ, Մէյս էլ Ճէպէլ գիւղէն, կը սիրէր համագիւղացի երիտասարդ մը որ խոստացեր էր իրեն հետ ամուսնանալ առանց իր ծնողքին գիտակցութեան։ Երկու սիրահարները ամէն օր, գիւղէն քիչ մը հեռու, իրարու կը հանդիպէին ու ժամերով միասին ժամանակ կ'անցնէին։

Օր մը, Ում-էլ-Սաուտի մայրն ու քոյրը, հետաքրքրուած անոր ընդոստ անհետանալներէն ու երկար բացակայութիւններէն, զայն հետապնդեցին ու անոր արկածախնդրութիւնը պատմեցին իր եղբայրներուն Մուհամմէտի ու Սալիհի. Յաջորդ օր ամբողջ ընտանիքը յանկարծակիի բերաւ դժբախտ աղջիկը իր սիրահարին թեւերուն մէջ։

Մոհամմէտ եւ Սալիհ, հետեւեցան Ճաուաս էլ Ապէտ անուն երիտասարդին վրայ ու անոր տուին հարուածներ որ զինքը մեռցուցած պիտի ըլլային եթէ ան չկրնար փախչիլ ծանրօրէն վիրաւորուած կիսամեռ վիճակի մէջ։

Գալով Ում-էլ-Սաուտին, եղբայրները զայն քաշքշելով հեռացուցին գիւղէն ու նետեցին զայն ջրհոր մը մէջ։ Տարաբախտ աղջիկը մեռած էր, եղբայրները զայն դուրս հանեցին ջրհորէն ու պատմեցին թէ պատահմամբ ինկած է հոն։ Սակայն բժշկական քննութիւնը կը հաստատէ ոճիրը։

Հարցաքննութեան միջոցին ոճրագործները խոստովանեցան իրենց յանցանքը։

Ընդհ. դատախազը զանոնք Արդարութեան խաւն ատեանին առջեւ ղրկելով կը պահանջէ անոնց նկատմամբ գործադրութիւնը պատժական օրինագրքի 170րդ յօդուածին որ մահ կը նախատեսէ։

ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Ապէ գիւղի մէջ սպաննուած քահանայի ոճրագործները ձերբակալուած են, որոնց անունները են՝ Թօֆիք Խուրի, Շաքիր Էմին, Ալի Հասսան, Մէքիմ Ֆարահ, Թօֆիք Քէաս եւ Ապտալլա Շահին։ Անոնք խոստովանած են իրենց յանցանքները եւ յայտնած որ ոճիրը գործած են տիրանալու համար անոր դրամին։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ոստիկանական քննութիւններուն 160 հոգի մասնակցեցան, մինչդեռ 25 ոստիկանի համար միայն բաց պաշտօն կայ։

Տնտեսական ճիւղի մէջ պէտք եղած երեք պաշտօնի համար 127 թեկնածուներ ներկայացան, որոնցմէ եօթը հատը իրաւաբանական վարժարանէ շրջանաւարտներ են։

ՆՈՐԷՆ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անցեալ շաբաթուայ ընթացքին Պէյրութի մէջ տասը առեւտրական տուներ սնանկ յայտարարուեցան։

ԵՐԵՔ ԱՉՔՈՎ, ԵՐԵՔ ՁԵՌՔՈՎ ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԸ

Լիբանանի Հալպի գիւղին մէջ Հիւսէյն Ալի Եուսէֆի կինը՝ Ճէմիլէ մէկ շաբաթ ծննդաբերութեան սոսկալի ցաւով տառապելէ վերջ, աշխարհ բերաւ մանչ զաւակ մը, որ երեք ձեռքեր եւ երեք աչքեր ունէր։ Երկու աչքերը նիշդ տեղն էին, սակայն երրորդը քթին վրայ։

Բժիշկներ եկան եւ քննութիւն կատարեցին։ Դեռ կ'ապրի ան, սակայն բժիշկներ կը հաստատեն որ երկար չապրիր։

ԻՍԼԱՄ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ

Իսլամ ուխտաւորները սկսան գալ Իրաքէն ու Պարսկաստանէն։ Կառավարութիւնը իւրաքանչիւր ուխտաւորէ կը պահանջէ յիսուն Ս. ոսկի ի գումար մը որպէս պահեստ, Պէյրութէն իրենց ծննդեան վայրը վերադառնալու ծախսերուն համար։ Այս պահանջը համաձայն է Բ. Քոմիսէրութեան օրինագրին որ սկսաւ գործադրութեան դրուիլ։

Նախորդ տարիներուն, ուխտաւորները Մէքքէէն վերադարձին, իրենց դրամը լմնցուցած ըլլալով օրերով ու երբեմն ալ ամիսներով Պէյրութ կը մնային, սպասելով որ իրենց դրամ ղրկեն ճամբորդութիւննին լրացնելու համար։ Կառավարութեան այս ընթացքով ուխտաւորները զերծ կը մնան զանազան տաղտուկներէ։

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐ

Նախագահական որոշմնագիր մը 250,000 ս. ոսկի կը յանձնէ Փարիզի Միջազգ. Տօնավաճառի յանձնախումբին։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Երեսփ. Ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսր, Լիբանանի պետական պաշտօնեաներու վերաբերեալ ծրագիր մը կը խմբագրէ, զոր երեսփ. ժողովին ներկայացնելէ յետոյ գործադրութեան պիտի դնէ։

Շէյխին բարեկամները կը հաւատան թէ այս ծրագիրը տարեկան 200,000 ոսկիի խնայողութիւն մը պիտի ընէ պետութեան։

«ՏԱՊՊՈՒՐ»Ի ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄԸ

Մամուլի դիւանը մեզի կը հաղորդէ հետեւեալը.

«Տապպուր» հրատարակած ըլլալով իր 19 Յունուար թիւին մէջ անուանարկական բնոյթ առնող յօդուածներ Սուրբ-Աթոռի Պէյրութի ներկայացուցիչին դէմ, ու հակառակ իրեն եղած ազդարարութեան իր յարձակումները վերսկսած ըլլալով յաջորդ թիւին մէջ, Բ. Քոմիսէրը զինքը ամիս մը կը կախակայէ։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Սայաթ-Նովայի ամբողջական տաղերը. հրատ. «Նաիրի»ի ընկերութեան թիւ 1։ Գին 6 Ֆրանք։

ԱԶԴ

«Ազդակ»ի բաժանորդագրութիւնը բացարձակապէս կանխիկ է։ Կանխիկ չվճարողներուն թերթ չղրկուիր։ Թերթ ստանալու համար մեզի եղած դիմումները անհետ կը մնան, եթէ բաժնեգինը կանխիկ չէ ղրկուած։

«ԱԶԴԱԿ»ի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼ (Պուրճ)

Վաղը, Կիրակի 1 Փետրուար, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին

ԴԵՐԱՍԱՆ ԶԱՖՐԱՍ

Մասնակցութեամբ Ասիա Կոստանեանի և Տիրան Անէմեանի

Մեծ խնամքով եւ բացառիկ բեմադրութեամբ կը ներկայացնէ

Պ Է Պ Ի Ք Ս

Քրքջալից կատակերգութիւն երեք արար

Օթեակներ՝ 350 և 300 ս. զ. Աթոռներ 60 և 40 ս. զ.

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ
Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Լիբանանի Հայ Երկսեռ Ուսուցչական Միութեան Վարչութեան, անուս և իրենց նախակրթութիւնն ու ուսումը կիսատ եղող երկսեռ աշակերտներու և անձերու համար հայերէն լեզուի, ֆրանսերէնի, անգլերէնի, գիտութեանց գրահաշուի, պատմութեան, հայ գրականութեան, տոմարակալութեան եւայլն համար գիշերային դասընթացք մը բացուած է։

Պայմաններ՝ խիստ նպաստաւոր։ Բոլոր անոնք որ կը փափաքին հետեւիլ սոյն դասընթացքին, պէտք է դիմեն (բացի չորեքշաբթի և շաբաթ օրերէ) ամէն օր կէսօրէ ետք ժամը 4--4.30 Ս. Նշան Ազգ. Երկսեռ Վարժարանի տնօրէնութեան և արձանագրուին։

Արձանագրութեան տեւողութիւնն է երկու շաբաթ միայն, որմէ վերջ դիմումները աննկատ պիտի մնան։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ՊԻՍՔԻԹՆԵՐԸ

JACOB & CO'S

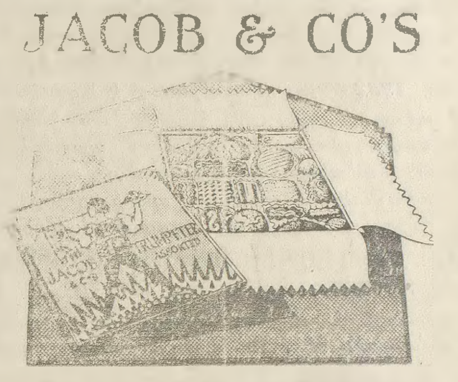

"TRUMPETER ASSORTED"

Ծախու են բոլոր հայ և օտար նպարավաճառներուն և բաթիսըրիններուն մօտ։

Ընդհանուր ներկայացուցիչք Սուրիոյ եւ Լիբանանի.—

GUREGHIAN FRÈRES
98, Rue de la Poste, P. O. B. 642
BEYROUTH

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
ՔՈՒՓԸՐ ՊԻՐ
(KUPPER BEER)

Ընտրելագոյն Գերմանական գարեջուրը որ երբեք ներածուած ըլլայ Սուրիոյ մէջ։

Սուրիոյ եւ Լիբանանի միակ ներկայացուցիչ՝
Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
10 Սուք Սիւրսօք, Պէյրութ

= 172 =

— Կ'աղաչեմ թոյլ տուէք ինձ ձեր վէրքը տեսնելու եւ զայն խնամելու...

— Ես ալ այդ պիտի խնդրէի ձեզմէ... տեսէ՛ք, թեզանիքս պատռուած է, բայց կարեւորութիւն չունի ... չեմ կրնար թեւս շարժել, անկասկած ուսի ոսկորը տեղէն ելած է։

— Նախ ձեր վերարկուն հանել պէտք է։

— Փորձե՛նք, եթէ կ'ուզէք։

Եւ բաւական ցաւերով, երբ վերարկուն հանուեցաւ, վրայի շապիկը նոյնպէս պատռուած երեւան բերաւ մերկ բազուկը, որուն մէջ մինչեւ երախակալը մխուած փոքր սլաք-դաշոյն մը տեսնուեցաւ։ Հազիւ մէկ քանի կաթիլ արիւն կը նշմարուէր անոր շուրջը։

— Աստուա՛ծ իմ, գոչեց Մօռ դողահար ձեռքերը իրարու միացնելով, ո՛հ, արդեօք որքա՜ն ցաւ կը պատճառէ ձեզի, պէտք է անմիջապէս բժիշկը կանչել տալ։

— Ամէնեւին. կ'աղերսեմ ձեզ այդպիսի բան մը ընելու... առտուն կը տեսնեմ զինքը։ Միայն փորձեցէք այդ սլաքը իր տեղէն դուրս հանելու։

Անիկա տեսնելով որ նէ, հակառակ ունեցած քաջարութեան, որքան կը վարանէր զէնքը բռնելու վէրքէն դուրս հանելու համար, ջանաց կատակաբանել։ Յետոյ ըսաւ.

— Թող տուէք... դուք միայն թեւս ամուր մը բռնեցէք, ես ինքս դուրս կը քաշեմ պողպատը։

Երբ այս գործողութիւնը կատարուեցաւ, անիկա ա՛լ աւելի տժգունեցաւ տեսնելով որ սլաքին ծայրը կոտրած էր...

— Ահա նոր փորձանք մ'ալ, ըսաւ հանդարտութեամբ, դաշոյնին ծայրը վէրքին մէջ մնացեր է ալ զոչ եղէք, ստիպուած եմ բժիշկին ցոյց տալու։

43

— 169 —

Նո՛տ, թող վազեն ու բժիշկը թող կանչեն։

— Ի՞նչ, ի՞նչ կ'ըսէք...

— Ա՛հ, սարսափելի՜ բան... անիկա դէմքը գետնին վրայ, օձիքն ու փողկապը փրցուած, տարածուեր պառկեր է...

Արդէն այս միջոցին ծառաները պրն. տը Պաէշէրին հսկայ մարմինը կը բերէին ու զայն կը դնէին փոքր գաւիթին մէջ։ Ամէնքը սահմռկեր մնացեր էին, տիկ. Հարլինկ կէս մը մարած էր։

Շուտով բժիշկն ալ հասաւ. նա առաջին ակնարկով գլխու յուսահատ շարժում մը ըրաւ ու ցած ձայնով ըսաւ.

— Մեռած է։

Եւ սակայն նորէն քննութեան ձեռնարկելով սիրտն ու բազկերակը մտիկ ըրաւ։

— Ամէն բան լմնցած է, ըսաւ։

— Բայց, տոքթէ՛օր, դեռ քանի մը վայրկեան առաջ մեզմէ բաժնուեցաւ... անհաւատալի բան է։

— Իրողութիւնը ա՛ս է սակայն։

— Ի՞նչ բանէ յառաջ եկած է, ի՞նչ է եղեր իր հիւանդութիւնը։

— Պարզապէս արեան խանում մը։

— Այդ ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, առանց նոյն իսկ նախապէս ցաւ մը զգացած ըլլալու, նոյնիսկ օգնութեան աղաղակ մը արձակելու։

— Ասիկա ընդհանրապէս յանկարծական կը պատահի... կրնայ սաստիկ հիւծ մը, շատ արագ վազք մը և կամ մեծ յուզումէ մը յառաջ գալ։ Եւ սակայն այս վերջին երկուքը շատ հաւանական չեն քանի որ կ'ըսէք թէ դեռ նոր ձեզմէ բաժնուած էր,

— Կը կարծէ՞ք. վստա՞հ էք որ այս եղած ըլլայ իր մահուան պատճառը.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՃԱՌԸ

Պերլին.— Վարչապետ Պրիւնինկ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Սաքսոնիոյ քիմիական և ճարտարարուեստ. Դաշնակցութեան առջև, պաշտպանելով իր ներքին և արտաքին քաղաքականութիւնը։

Վարչապետը յայտարարեց թէ Գերմանիա պէտք է ազատուի ամէն տեսակ ցնորքներէ և առողջ կերպով պէտք է դիտէ կացութիւնը, որովհետև վերաշինութիւնը կարելի է միայն հաստատ հիմերու վրայ։ Մատնանշեց որ պէտք է հասկնալ թէ խօսքով կարելի չէ փոխել Գերմանիոյ արտաքին կացութիւնը։

Մենք պէտք է խուսափինք ամէն տեսակ բանէ արարքէ, որ մեզ պիտի տանէր մի՛ազգային վտանգաւոր կացութեան մը։

Մեր կատարելիք լաւագոյն գործը՝ մեր ելեմտական հաւասարակշռութեան վերականգնումն է և ամրապնդումը մեր տնտեսական կազմակերպութեան։ Ասիկա դիւրութիւն պիտի տայ մեզ մեր արտաքին քաղաքականութեան մէջ։

Պատմութիւնը ապացուցած է թէ իր երկրին և ազգին կը ծառայէ մի միայն ան, որ կը յաջողի ղեկավարել իր երկրին բոլոր կենդանի ուժերը։ Վարչապետը եզրակացուց ջերմ կոչով մը կառավարութեան հետ գործակցելու, շեշտելով թէ ոչինչ աւելի աղէտալի է քան հատուցումներու վճարումը պատասխանատու բռնելը Գերմանիոյ կրած չարիքներուն։ Մենք բոլորս համաձայն ենք, որ հատուցումներու բեռը թեթեւնալ, բայց ոչինչ աւելի անխորհուրդ կրնայ ըլլալ քան այն որ անփոյթ գտնուինք և օգնութեան սպասենք։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընև.— Ազգերու խորհուրդը այսօր մասնաւոր նիստ մը ունեցաւ և որոշեց որ Զինաթափութեան միջազգային խորհրդաժողովը, որ պիտի քննէ զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնաժողովի մշակած պայմանագրի նախագիծը, կը գումարուի Ժընևի մէջ և կ'սկսի իր աշխատութիւնները 1932 Փետր. 2ին։ Միայն թէ Ազգ. խորհուրդը ապահով պէտք է ըլլայ թէ յարմար առաջարկներ կրնան ձեռք առնուիլ, դիւրացնելու համար պատուիրակներու և մերթերու թղթակիցներու աշխատանքը։

Նախագահի մը ընտրութիւնը պիտի որոշուի այս նստաշրջանին, զոր խորհուրդը պիտի գումարէ Մայիս ամսուն։

ԱՆՆԱ ՓԱՒԼՈՎԱՅԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լահէյ.— Հռչակաւոր պարուհիին՝ Աննա Փաւլովայի յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ այսօր ռուս օրթոտոքս մատուռին մէջ, հարիւրաւոր ռուս գաղթականներու ներկայութեան։

Յուղարկաւորութիւնը յուզիչ տեսարաններու տեղի տուաւ։ Աննա Փաւլովայի խումբէն բազմաթիւ անդամներ նուաղեցան և հարկադրաբար դուրս հանուեցան։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Երուսաղէմ.— Համայնավար դաւադրութիւն մը երեւան հանուեցաւ, որ անկարգութիւններ ստեղծելու նպատակ ունէր հանգուցեալ Մոհմ. Ալիի յուղարկաւորութեան առթիւ։ Աւելի քան 30 հոգի ձերբակալուեցան, որոնց մէջ կան նաև հրեաներ և արաբներ։

Արարողութիւնները տեղի ունեցան այսօր, հանդարտօրէն, շնորհիւ ոստիկանութեան կողմէ ձեռք առնուած կանխազգուշութեանց։

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Ժընև.— Երէկ, բազմաթիւ և կարեւոր մասնաւոր խօսակցութիւններ տեղի ունեցան զանազան ազգերու պատուիրակներուն, պ. Կրանտիի, Յունաստանի և Ռումանիոյ արտաքին նախարարներուն միջև։

Այս խօսակցութիւնները ինչպէս նաև պ. Կրանտիի և Չեխոսլովաքիոյ ու Եուկոսլաւիոյ պատուիրակներուն հետ անկէ առաջ եղած խօսակցութիւնները ցոյց կուտան այն շահագրգռութիւնը զոր ունին Դանուբի և Պալքաններու ազգերը իտալ. քաղաքականութեան հանդէպ։

ՑԻՄԱՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քանի մը տարիներ առաջ հիմնուած էր ընկերութիւն մը, որ նպատակ ունէր փնտռել և գտնել... Նոյեան Տապանը։

Կ'ըսուի թէ այս տապանը կը գտնուի Արարատ լերան վրայ և թաղուած կը մնայ ձիւներու տակ։ Ընկերութեան անդամները կը յուսային գտնել զայն և միլիոններ դիզել ցուցադրելով զայն ամբողջ աշխարհի մէջ։ Աւելորդ է ըսել որ ի՛նչ ամբողջ հարստութիւնը ունեցէն վերջ, այս ընկերութիւնը ինքնին լուծուեցաւ։

Տարիներ առաջ նմանապէս հիմնուեցաւ ընկերութիւն մը, որ ոսկի պիտի հանէր... օդէն։ Ոսկին, ինչպէս ծանօթ է, հողին մէջ կը գտնուի։ Զանազան ուսարիացի օդեբնութաբաններ, մանրադէտի ուժով կրցեր էին փոշիին մէջ գտնել դեղին մետաղ մը, որ ոսկիի կը նմանէր։ Եւ, այս փոշին էր որ կ'ուզէր օգտագործել ընկերութիւնը։

Ուրիշ ընկերութիւն մըն ալ, ժամանակին ստանձնած էր Տիբեր գետը խուզարկելու գործը։ Այս գետը, ինչպէս ծանօթ է, իբրև Աստուած կը պաշտուէր հին հռոմայեցիներուն կողմէ, որոնք, իբր զոհաբերութիւն, թանկագին նուէրներ.— ոսկեղէն, գոհարեղէն, ևլն. կը նետէին անոր մէջ։

Դարձեալ, քանի մը տարիներ առաջ հիմնուած է ընկերութիւն մը, որուն միակ գործն է շահագործել շանաձուկերու... դիակները, անոնցմէ շինելով գեղեցիկ գաւազաններ և այլ պերճանքի առարկաներ։

Ամէնէն տարօրինակ ընկերութիւնը սակայն այն է՝ որ տարիներ առաջ հիմնուեցաւ, շահագործելու համար նոր մեթոտ մը, զոր ինք գտած էր և որ կը ծառայէր մժեղները փճացնելու գործին։

Այդ միջատները կը սպաննուէին հովի զօրաւոր հոսանքով մը՝ որ կը տրուէր... ներւագարանի մը միջոցով։

ԱՂԷ ԼԵՌ

Սպանիոյ մէջ կայ լեռ մը որ միայն աղէ կազմուած է։

Այս աղակոյտը կը գտնուի Փիրէնեան լեռներու մէջ, Պարքէլօնայի և Ուրկէլի մէջտեղերը։

Անոր սեփականատիրոջ հաշիւներուն համաձայն, լեռը կը պարունակէ 500 միլիոն թոնոս աղ։

Ու այժմ լերան մէջ կան երեք աղահանքեր, որոնցմէ, տարին, մէկ միլիոն ֆրանք արժէքով աղ կը հանուի։

Աղը, որ շատ կարծր է, մարմարինի շերտերուն նման կը հանուի լեռնէն և յետոյ մասնաւոր մեքենաներու միջոցաւ կը մանրուի ու կը փոշիացուի։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Յունական բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ԿԼԻՆԻԿԻ ՄԷՋ

Ամէն օր (Կէսօրէ առաջ 10 — 12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3

ԾՆԹ.— Հինգշաբթի եւ Շաբաթ կէսօրէ վերջ աղքատ հիւանդներուն ձրի։

Ի՞ՆՉ ԳԻՏԵՍ ԹԷ ՎԱՂԸ ՉՊԻՏԻ ԿՐՆԱՍ ՇԱՀԻԼ

Ահաւասիկ ՄԵԾ ԱՌԻԹ մը

Իրիկունը աղէկ՝ յաջորդ առաւօտ հարուստ ես արդէն։ ԿԷՍ անգլիական ոսկիով կարելի է շահիլ ՎԻԹԽԱՐԻ եւ անհաւասարելի գումար մը՝ այսինքն.—

Ա. մրցանակը՝	30.000	Սթերլին
Բ.	— 15,000	—
Գ.	— 10,000	—

իսկ ասոնցմէ զատ 9 հոգի պիտի ստանան 1000 ական իսկ 360 հոգի 100 ական սթերլին։

Իրլանտական կառավարութեան հսկողութեան տակ գտնուող վերջին վիճակահանութիւնը անցեալ Նոյեմբերին բաշխեց մօտ 409,527 սթերլինի գումարը

Արդ, աճապարեցէք Ձեր տոմսերը ապահովել, որովհետեւ անոնցմով առաւելութիւնը պիտի ունենաք մասնակցելու թէ՛ Մարտ 24ին Տուպլինի մէջ տեղի ունեցող վիճակահանութեան եւ թէ ալ Մարտ 27 Լիվըրփուլի մէջ տեղի ունեցող ձիարշաւին։

Տոմսերնիդ ապահովեցէք. վերջը չի զղջալու համար, գին 310 Ս. Դ.։

ԾԱՆՕԹ.— Տոմսերը կարելի է ստանալ մեր Պէյրութի գործակալ՝ Պրն. Պարթեւ Անանեանէ, ինչպէս նաեւ Պրն. Ե. Իշխանեանի դերձակատունէն Պրն. Եզնիկ Քէշիշեանի մօտ։

Իրլանտական հի-անդանոցներու ի նպաստ վիճակահանութեանց Սուրիոյ եւ Լիբանանի վաճառորդ՝

ՔԷՇԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՔ

Սուրիոյ շրջաններէն եղող դիմումները կանխիկ ըլլալու են, եւ գրել՝ Kechichian Bros. B. P. 654, Beyrouth

ՏՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Laureat նախկին Interne եւ այժմ մնայունի բժիշկ Ֆրանսականհիւանդանոցի աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու՝ բաժնին։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ ժամը 2 — 6 իր գլինիքին մէջ Rue de Damas, N° 15, ի հարկին հիւանդներն ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով։ Վկայեալ աղքատ[illegible] ձրի։

— ՏՕՔԹ. Ա. ՊԷՇՃԵԱՆ —

ԲԺԻՇԿ — ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ 7—9 Կ. Ա. ԵՒ 1—5 Կ. Վ.
ՃԱՆՊԼԱԹ, ՊԷՅԹ ՎԱԼԻ,
ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԻՄԱՑԸ
Շաբաթ օրերը վկայեալ աղքատներուն համար ձրի։

المطبعة الوطنية

بيروت — النور « وراء محلات اوروزدي باك »

لصاحبها : خليل منجه

تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل

ما يراد طبعه باحرف جميلة وطبع متقن واسعار متهاودة

طبعت في المطبعة الوطنية « بيروت « النور »

ՏՊԱՐԱՆ «ԱԶԱՏ»

ՅՈՎՍԷՓ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ Եւ ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՐԱՄԵԱՆ

Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ հայկական միակ կանոնաւոր տպարանը, որ օժտուած է ելեքտրական յաւագոյն մեքենաներով եւ հայերէն, ֆրանսերէն, արաբերէն ընտիր ու նոր տառերով։

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Է ՎԷՅԿԱՆ ՓՈՂՈՑ

Կ'ստանձնէ տպագրական եւ կազմարարական ամէն կարգի գործեր, կը պատրաստէ խոռոչներ, նաեւ կնիքներ, եւայլն։

Ապսպրանքներ կ'ընդունուին Սուրիայէն եւ արտասահմանէն։ Եթէ կ'ուզէք ունենալ չափաւոր գիներով ճաշակաւոր գործեր, դիմեցէք ուղղակի տպարան ԱԶԱՏի։

Ֆօթօ ԼԷՕՆ Ֆօթօ ԼԷՕՆ

ՊԱՊ-ԻԴՐԻՍ

Եթէ կ'ուզէք ճաշակաւոր լուսանկար մը ունենալ.
Եթէ կ'ուզէք արուեստագէտի մը յիշատակը ունենալ.
Եթէ կ'ուզէք Ձեր բարեկամին լաւագոյն յիշատակ մը տալ.
Անմիջապէս դիմեցէք նեեւեալ հասցէին, Քափուչիններու եկեղեցիին դիմացը, որը զնահատուած է օտար եւ հայ լաւագոյնմասնագէտներէ։

Ֆօթօ ԼԷՕՆ Ֆօթօ ԼԷՕՆ

ԾԽԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ

«ՎԷԶԻՐ» ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՔ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ ԾԽԱԽՈՏԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԽԵՑԷՔ նաեւ ՄԱԹՈՍԵԱՆ ՏԱՆ

ՍԱՄՍՈՆ ԵՒ ՍԱՄՍՈՆ ՍԷՐԹ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ

ԵԹԷ ԻՍԿԱՊԷՍ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ԾԽԱԽՈՏ ԳՈՐԾԱԾԵԼ

ՏՕՔԹ. Ե. ՃԻՏԷՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ-ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Նախկին Interne այժմ Chef de Clinique Ամերիկեան հիւանդանոցներու վիրաբուժական բաժնի։

Դասաւանդ Ամերիկ. համալսարանի վիրաբուժական դասընթացքներու.

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ, ժամը 2—6 իր առանձնական գլինիքը, Rue Georges Picot, Sofp. Նուխոյի աբարթմանին մէջ։

Վիրաբուժական հիւանդները իր կողմանէ կրնան Ամերիկեան հիւանդանոց ընդունուիլ։

Սրանց խեղութեան ամենազգի աղքատներու ձրի։

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԾԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՇՃԵԱՆԻ

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապսպրանքով ամէն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։

Նիւ Եօրք Բիլիֆի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեզկէններր փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,

ԷՇՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

= 170 =

— Բացարձակապէս վստահ, դուք ալ կը տեսնէք որ մարմնին ոչ մէկ մասին վրայ արեան և կամ վէրքի ո՛չ մէկ հետք չկայ։ Ա՛ս ի՛նչ է... օձիքը փրցուա՞ծ ուրեմն չնչահեղձութիւն զգացեր է, փորձեր է օձիքը քաշելով ազատուիլ անկէ։ Իսկ եթէ կը փափաքիք, կարելի է դարձեալ դիագննութիւն մը կատարել։

Եւ բժիշկը իր տեղեկագիրը պատրաստելէն յետոյ մեկնեցաւ։

Ո՛չ ոք ուշադրութիւն դարձուց Ռէժիսի բացակայութեան, զոր երկար ատեն է ի վեր իր յարկաբաժինը եղած կը կարծէին։ Մօտը միայն գետ իր ապրած ողբերգական վայրկեանին սարսափը համակուած՝ զարհուրանքով կը կրկնէր ինքնիրեն.

«Արդեօք ա՞ն է սպանողը... ո՛հ. անկարելի բան... և սակայն, ես ճիչդ հակառակը կը կարծէի... այո՛, յա՛և կը յիշեմ, որոշապէս տեսայ... միւսն էր ձեռքին մէջ սուր ունեցողը... և ան էր որ Ռէժիսին իջեցուց հարուածը...»

Չէր կրնար բացատրութիւն մը տալ այս հակասութեան և կ'ուզէր ժամ առաջ տեսնել Ռէժիսը, որը միայն ունէր այս խորհրդաւոր գաղտնիքին բանալին, Ուստի երբ պրն. տը Պոլչէրին դիակը վեր հանեցին և զղեակին մէջ բոլոր ձայները դադրեցան, նէ մութ նրբանցքներէն աննշմար անցաւ այն փոքր սրահը՝ ուր Ռէժիս անոր կը սպասէր։ Վերջինը նմանապէս, անհանգիստ եղած էր այս մահուան առջև և չէր գիտեր անոր պատճառը։

Ռէժիս Մօտը տեսնելուն պէս մեծ դժուարութեամբ ոտքի ելաւ ու իր աջ ձեռքով ձախ թեւը բռնելով դէպի անոր յառաջացաւ։ Աղջիկը անոր մեռելի պէս տժգունած դէմքը տեսնելով՝ վախցած ետ ետ քաշուեցաւ,

= 171 =

— Ո՛հ, ցաւէն կը տառապի՛ք, վէրքերնիդ շատ մե՞ծ է։

Բայց երիտասարդը առանց ուշ դնելու այդ հարցումին հեւ ի հեւ հարցուց.

— Ըսէ՛ք խնդրեմ ի՞նչ անցաւ դարձաւ վարը։ Գիտցա՞ն պատահածը։ Ի՞նչ ըսաւ բժիշկը։

— Ո՛չ... մարդ չգիտցաւ։ Բժիշկը կը պնդէ որ մահը արեան խռնումի մը արդիւնք է։

— Եւ դուք չէ՞ք հաւատար այս բացատրութեան։

Ո՛հ, չեմ փորձեր ինքզինքս յայտնել և սակայն եթէ խնդիրը միայն ինծի հետ կապ ունենար, ճշմարտութիւնը արդարութեան առջև ալ խօսելու չպիտի վարանէի, քանի որ ես օրինաւոր ինքնապաշտպանութիւն մը միայն գործեցի։ Պէտք չէ որ իմ մասին ո՛և է կասկած մը ունենաք... իմ կարգին ձեզի կը վստահեցնեմ որ ո՛չ իրեն զարնելու եւ ո՛չ ալ իր հարուածներէն խուսափելու ժամանակ չունեցած, ամբողջ մարմնով վրաս փլեցաւ. եթէ ես սպանած ըլլայի զայն արդեօք խղճի խայթ պիտի ունենայի՞. չեմ գիտեր... Թշուառականին մէկն էր։ Այսու հանդերձ չեմ ուզեր որ ձեր մէջը ո՛և է կասկած մը մնայ... Անկէ զատ վաղը բժիշկն ալ պիտի տեսնեմ եւ ամէն բան պիտի պատմեմ իրեն։

Քանի՛ կը խօսէր իր ձայնը տենդէ բռնուածի մը պէս ու կցկտուր կը դառնար. Նէ վախ ունէր անոր նայելու բայց վերջապէս իր խորհուրդներուն լաւ արտայայտութիւն մը ձեւելով մտքին մէջ, ըսաւ.

— Իմ մէջս ո՛չ թէ կասկած, այլ ձեզի հանդէպ անհուն երախտագիտական զգացում մը գոյութիւն ունի։

Վայրկեան մը երկուքն ալ լռեցին, յետոյ նէ շարունակեց.

ՍԱԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1931

	Ոսկի դրմ.	Սուրիկ.
Եգիպտկ. Թղթադրմ.	115 125	633 50
Անգլիկն. »	112 125	617 50
Տօլար »	23	126 75
Թրքական »	10 80	59 50
Պանք Օթթոման	27 25	150
Իտալական Լիր 100		665
Յունակն. Տրախմի 100		160
Անգլ. ոսկի	111	615
Ֆրանս. »	87 50	480
Օսման. ,,	100	550
Արծաթ մէճիտ		34
Գրէտի Ֆօնս. Ա.	18 75	
,, Բ.	12 00	
,, ,, Գ.	11 75	

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօշ
Թէլէֆօն՝ 5-19

THE ROYAL MAIL LINE

ՐՕԵԸԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ԵՒ

ԻՍԹԸՐՆ ՄԷՏԻԹԷՐՐԱՆԻԸՆ ԷՔՍՊՐԷՍ ԼԱՅՆ ԼԻՄԻԹԸՏ

Կանոնաւոր մեկնումներ Պէյրութէն՝ Լառնաքա, Լիմասոլ, Փորթ—Սայիտ, Աղէքսանդրիա, Փիրէ և Մարսէյլ

ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ—ՄԱՐՍԷՅԼ 8 ՕՐԷՆ ՄԻԱՅՆ

Պէյրութէն մօտաւոր մեկնումներ

Լէֆիժէնիա	10000 թոն	8 Փետր.ին	
Ասպազիա	10000	=	1 Մարտ.ին
Լէֆիժէնիա	10000	=	22 =
Լէֆիժէնիա	10000	=	14 Ապր.ին
Ասպազիա	10000	=	25 =
Լէֆիժէնիա	10000	=	8 Մայիսին
Ասպազիա	10000	=	16 =
Ասպազիա	10000	=	7 Յուն.ին
Ասպազիա	10000	=	29 =

Վերոյիշեալ անգլիական նաւերը օժտուած են Ա. Բ. Գ. կարգի դասերով, իսկ Դ.րդ կարգին մէջ կը դրուի մահիճ և մաքուր ու առատ կերակուր։

Սոյն նաւերով, ինչպէս վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն, նոյնպէս Շէրպուրկէն մեկնող աշխարհահռչակ Ռօեալ Մէյլ Լայն ընկ. հսկայ նաւերով ճամբորդներ կ'ընդունինք հարաւային ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Շէրպուրկէն մօտաւոր մեկնումներ

Աստուրիաս	26000 թոն	29 Յուն.ին	
Տարրօ	22000	=	2 Փետր.ին
Տէսիաօ	22000	=	16 =
Ալքանթարա	36000	=	21 =
Տեսիս	22000	=	9 Մարտին
րլանզա	27000	=	13 =
Տեմերարա	22000	=	16 =
Աստուրիաս	26000	=	27 =

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝

Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

Սուրիոյ և Լիբանանի ինչպէս նաև Արեւելքի Ընդհ. Ներկայացուցիչ

Ավընիւ Ֆօշ—Պէյրութ
Հեռաձայն՝ 9.06
Հեռագիր — ARBED
Նամակատուփ 895 Պէյրութ